Ч. 45 (14.588.) Львів, вівторок 2. березня 1937. Оплата pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Праге „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Про що радять православні єрархи.

В пятницю 26. лютого ц. р. розпочалась у Варшаві перша в цьому році сесія Православного Синоду під головуванням митрополита Диониса. Канцлером Синоду є волинський архиєпископ Олексій.

Як довідуємось, темою нарад тої сесії є м. ін. справа остаточного полагодження скандальної пригоди б. еп. гродненського Антонія, справа навчання православних дітей на Холмщині й Підляшші релігії в рідній мові і врешті випадки, що мали місце недавно, а саме: голосна афера дорадника Митрополичої Консисторії Сухенека-Сухецького, в яку замішано багатьох православних духовників.

Сесія потріває до середи. Висліди дотеперішніх нарад держать у тайні.

Тому, що на недільному богослуженні у варшавському православному соборі, яке правив б. єпископ люблинський, україножер Сава, поминали його, як єпископа гродненського, можна догадуватись без застережень, що справа затвердження того духовника на новому становищі остаточно вирішена, та що катедру Холмщини обійме правдоподібно еп. острізький Симон.

Відкритим залишається тільки питання: хто сповнятиме ролю „митрополичого сторожа“ при арх. Олексієві? Чи часом не буде нової консекрації і хто її мав би удостоїтися?

Кандидатів є двох: арх. Теофан, зоольоґічний україножер і арх. Палладій (Відибіда-Руденко), український поплечник митрополита.

(Ктв).

Великий бій

ПОЧАВСЯ НА ПЕРЕДМІСТЯХ МАДРИДУ.

Як подають з Мадриду, коло півночі почалася на мадридському фронті велика битва. У середмісті вікна дріжали від вистрілів гармат великого калібру і чути було пальбу скорострілів та моздірів. Здається, що це йдуть бої за університетську дільницю і за Каза дель Кампо — зрештою подробиці невідомі. Темрява і дощ витворили добрі умовини для наступу.

У Парижі ходять чутки, що цього тижня національні війська приступлять до вирішнього наступу на Мадрид.

ЦІЛІ КУРІНІ ЧЕРВОНИХ ВИГИНУЛИ ПІД ОВІЄДОМ.

Як подає комунікат національного командування, червоні знову пробували атакувати Овієдо, але безуспішно, — на тому відтинку втратили вони вже цілі курені. Національні війська затримали свої становища. На інших фронтах була лише перестрілка без значіння.

КОРОЛІВСЬКИЙ ГИМН

На основі декрету ґенерала Франка еспанським національним гимном знову стає давній королівський марш, що був національним гимном до квітня 1931

РОЗІТА ДІЯЗ ЖИВЕ.

Як подає Авас з Авілі, національна влада урядово заперечує чутку, немовби розстріляли акторку Розіту Діяз. Тимчасом вона лише була виїхала на коротко до Портуґалії, — тепер вернулася до Валлядоліду і там візьме участь у добродійній виставі для вояків.

УБИЛИ 25-ох СВЯЩЕННИКІВ І ОБРАБУВАЛИ 250 ЦЕРКОВ.

Кардинал — архієпископ Севіллі стверджує в пастирському листі, що у валенсійській провінції червоні убили 25-ох священників, обрабували понад 250 церков та знищили чимало творів мистецтва.

ГОСТИНЕЦЬ ЗІ СССР.

Недалеко Гібральтару національні воєнні кораблі приловили червоний трансокеанічний корабель „Маркіз де Комільрас“, що віз 35 совітських повзів, 16 батерій та чимало воєнного матеріялу. Ввесь вантаж сконфісковано.

АРЕШТУВАННЯ.

Як подає Авас, у Валлядоліді арештували тамошнього посадника — соціяліста Гарсію Кінтану та віддали його до диспозиції військової влади.

ЛЯРҐО КАВАЛЛЄРО ХОЧЕ УСТУПИТИ.

Як повідомляють з Валенсії, шеф тамошнього уряду Лярґо Каваллєро оголосив універсал, в якому погрожує, що уступить, якщо дальше стрічатиме труднощі у внутрішній політиці; він жаліється на зраду і шпіонажу та домагається безоглядної дисципліни. Виходить, що між премієром і анархістами й комуністами дійшло до поважних непорозумінь.

Араби проти поділу Палестини.

Арабська начальна рада рішуче висловилася проти всяких проектів поділу Палестини на національні кантони. Цю справу обговорить у Мекці великий муфті, що підчас паломництва стрінеться з багатьома передовими представниками арабського світу.

Єгипетський король вибирається в дорогу.

Єгипетське посольство у Парижі повідомляє: Єгипетський король приїде в середу в полудне до Марселю разом з мамою і сестрами. Королівська родина відвідає Швайцарію, Францію та Анґлію.

Німеччина і Дарданелі.

Як кажуть, німецький уряд вислав до турецького ноту, в якій робить застереження проти постанов договору в Монтре, які запевнюють совітській фльоті переїзд через чорноморські протоки.

Турецькі урядові кола мабуть немило здивовані тою нотою: раз — що протест спізнений, друге — що Німеччина не є середземноморською державою і що не підписувала договору в Монтре, третє — що вона не повинна робити труднощів Туреччині, яку підчас світової війни стільки коштувала льояльність до Берліну, — зрештою та подія зовсім не ослабила торговельних взаємин між обома державами.

Протистудентські репресії в Румунії.

Недавна реконструкція румунського уряду мала на меті упорядкування внутрішніх відносин. Премієр дав відповідні інструкції прокураторії й поліції, після чого в цілій Румунії позамикали студентські доми, рівночасно виарештували чимало студентів, віддаючи їх під військовий суд.

Допомога українському студентству.

Львів, 1. березня 1937.

Культурний і матеріяльний розвиток нації залежить від збірного зусилля творчих умів, найкращих її одиниць. Ця аксіома лягла теж в основу виховання та організації молоді, головно по війні, у всіх великих народів світа. Кожне громадянство звертає в наших часах щораз то більше уваги на створення якнайкращих моральних і матеріяльних умовин для молодого покоління, вперш у чергу академічної молоді. Це наскрізь зрозуміле явище. Нинішні часи надто важні, щоб громадянство могло байдуже приглядатися, як молодь через нужду гайнує роки, призначені для добування освіти. І часи надто відповідальні, щоби не оглядатись на моральну та фахову вартість будучих керманичів народу, — нинішнього молодого покоління.

Ясно, що обовязки молоді, зокрема академічної, недержавних націй без порівнання більші та відповідальніші, ніж молоді в народі, що має власну державу, а в ній — ввесь державно-адміністраційний апарат. І коли за молодь державних націй дбає держава, то у тій ситуації, в якій нпр. ми, українці, находимось, цей обовязок паде на рідне громадянство.

Українське громадянство мусить окружити свою молодь найбільш дбайливою опікою, як це роблять нпр. жиди, — щоб злагіднити нашій молоді важку атмосферу наукової праці в чужих високих школах та щоб надолужити брак тієї опіки з боку держави. В першу чергу українське громадянство мусить прийти своїй академічній молоді з видатною матеріяльною допомогою, бо умовини життя українських студентів (-ок) просто жахливі. Велика більшість української молоді не має гроша на заплату дуже великих оплат у високих школах і тому часто тратить літа та переписується з факультету на факультет, очевидно зі стратою для себе і цілої нації. Про постійне недоїдання і працю в голоді та холоді навіть не згадуємо, бо це — на жаль — вже стало „неминучим атрибутом“ життя українського студента. Так воно було колись, давно перед війною і по війні з тим лише додатком, що тепер життєві умовини та атмосфера студій українських студентів ще гірші.

Тому просто наказом хвилини зорґанізувати за всяку ціну бодай видатну матеріяльну допомогу всім потребуючим українським студентам і з тією метою створити якнайшвидше ширший комітет. До такого комітету ввійшлиб представники наших центральних, у першу чергу культурно-освітніх установ під патронатом голови чи представника НТШ у Львові. Щойно такий комітет, зложений з людей з громадянським стажем і відомих широкому українському загалові, зуміє не лише придбати потрібні грошеві фонди від громадянства та наших установ, але — що важніше — розділити їх лише між найбіднiших студентів і тих, які дійсно не марнують найкращого свого молодечого віку та інтенсивно вчаться і працю-

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченевої суми по мому мужеві бл. п. Евгенові Марчакові, управ. школи в Гірчу п. Любачів.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим колам української суспільности.

Ангелина Марчак.

Гірче, дня 6. листопада 1936.

ють над собою. Маємо підстави сподіватися, що такий комітет з відповідальних наших діячів повстане вже в найближчому часі і негайно приступить до праці.

У двох останніх місяцях відбулося вже кілька нарад у справі цієї допомоги, на яких студенти зясували представникам деяких наших центральних установ і старшого громадянства своє просто катастрофальне положення. 24. січня ц. р. відбулася інформаційна анкета в цій справі заходом Виділів таких чотирьох студентських товариств, як „Основи“, „Медичної Громади“, „Ватри“ і Самодопомогового Т-ва Високої Школи Заграничної Торговлі (експортівки) у Львові на якій у приявности представників преси й установ вирішено заснувати загальностудентський комітет для допомоги українським студентам усіх високих шкіл у Польщі. Одночасно рішено скликати на 15. лютого ц. р. другу анкету в цій справі, щоб вибрати саме такий комітет. Одначе пізніше пересунули цю анкету на 20. лютого ц. р. Тимчасом 18. лютого ц. р. відбулася нарада у студентській харчівні при вул. Міцкевича заходом комітету, що істнує від листопада 1936. р. для призбирання фондів на цю харчівню. Після реферату та дискусії на тему допомоги студентам та друга нарада рішила, щоб згаданий комітет допомоги харчівні перетворився на загальнокраєвий комітет допомоги, але лише для „зорганізованого студентства“, з тим додатком, що цей комітет мав би поширитись ще на „представників наших економічних установ“. Здезорієнтовані таким підходом до справи старші громадяни довідались щойно з „Нашого Прапору“ з 22. м. м., що „зорганізованими студентами“ є лише ті студенти, які працюють з „Репрезентацією студентів“. А що не всі студенти цій Репрезентації підчиняються, виходить така диковина, що студенти — члени „Основи“, „Медичної Громади“, „Ватри“ і „Самодопомогового Т-ва“ як „незорганізовані“, не матимуть права до підмог.

Виходить, що найбільш інтересований чинник, бо само українське студентство, заплутує справу організації допомоги студентській молоді. Переносити внутрішні студентські суперечки на терен громадянської допомогової установи — це річ абсолютно недопускальна. Дивуємося, як самі студентські провідники цього не розуміють: як можна вимагати від широкого громадянства (зокрема від економічних загально-національних установ), щоб воно приймало якийсь „ідеольогічний“ критерій при поділі допомог, щоб воно взагалі встрявало у внутрішні — пливкі, тимчасові й минаючі — студентські суперечки та відповідно формувало свою суспільно-харитативну діяльність! Небезпека від такого підходу до справи така, що старше громадянство взагалі може відсунутись від допомогової акції, тим більше, що має вже за собою сумний досвід. Адже розвал меткого, надзвичайно корисного й активного Т-ва Прихильників Освіти розпочався з моментом, коли не суспільний, лише **політичний** момент закрався до оцінки діяльности тих керманичів Т-ва, які діяли з повною самопосвятою, маючи виключно добро загалу студентської молоді на увазі. Ніде правди діти: саме зі середовища „зорганізованих“ студентів вийшла тодішня диверсія на терені Т-ва Прихильників Освіти, що вкінці довела до розвязання Т-ва, втрати Академічного Дому та повного хаосу у ділі допомоги студентству. Хаос у нинішньому загальному студентському житті нам не подобається. Але й нема в ньому трагедії: це ферменти, які завжди і скрізь у колах молоді бувають та які завжди минаються. Але вносити хаос у допомогову акцію, ще заки вона повстала, — це річ неможлива. Тоді кепське політичне піднебіння мали для деяких студентів — старші громадяни, що займались допомоговою акцією; тепер приходить поділ на добре й кепське піднебіння потрібуючої молоді, — ні, на таку роботу ніхто з нас не піде.

Між збіднілим українським громадянством не можуть діяти аж два комітети допомоги українським студентам. Живу діяльність у справі допомоги може і повинен розвинути лише один комітет з визначних громадян, так довго, доки не вдасться реактивувати Т-ва Прихильників Освіти чи заснувати нового подібного статутового т-ва. На тому теж становищі станули вже зрештою представники наших фінансово-кооперативних централь на другій анкеті 20. лютого ц. р., що її скликали чотири студентські товариства, а саме: „Основа“, „Медична Громада“, „Ватра“ і „Самодопомогове Т-во“, що устами сен. О. Луцького та дир. Ю. Шепарпвича заявили, що студенти не дістануть грошевої підмоги від згаданих централь, доки не повстане **один** комітет. Тому слід сподіватися, що такий спільний комітет повстане найдалі в березні ц. р. і приступить якнайшвидше до праці.

Заходи над організацією правильної та систематичної громадянської допомоги українському студентству актуалізують стару болячку: зворот довгів, виданих студентам у часі їхньої молодечої скрути, фондів, що їх тодішні студенти зобовязались віддати. Це торкається передовсім тих усіх довжників Т-ва Прихильників Освіти, які сьогодні мають уже заробіткові варстати праці, платні посади і т. д. Далі: живе ще чимало старших громадян, які дістали свого часу допомогу на студії з фонду, що його склало українське громадянство по відомій сецесії з львівського університету у 1901. р. Усі ці гроші треба звернути тепер на руки Наукового Т-ва ім. Шевченка, в якому покищо зосереджується допомогова акція. Це обовязок чести довжників і булоб дуже прикро, колиб треба було робити на них якийсь більший натиск, від оцього нинішнього, — щоб вони свій обовязок виконали.

Вкінці слід справу підмог студентам зорганізувати так, щоб вони були теж виховним засобом. З тією метою кожний студент, що користає з підмоги, повинен підписати довжний скрипт того змісту, що по скінченні своїх студій та одержанні праці чи створенні власного варстату зобовязується свій довг звернути. Щойно таким чином вдасться створити оборотовий допомоговий фонд для української молоді. Довжний скрипт не дозволить пропасти марно кервавиці українського громадянства в сумних випадках, коли деякі одиниці зі слабим і хитким характером, використавши рідну допомогу для закінчення студій, покидають потім рідний національний табор і зривають з ним звязки.

Допомога українському студентству не є справою „інтересу“. Це річ і найглибшого сентименту і обовязку і почуття відповідальности перед рідною історією. Тому ця справа мусить бути наладнана. І тому теж при наладнанні її мусять відпасти всі ті моменти, які можуть їй пошкодити, а єдина „калькуляція“ мусить залишитись та, щоб зібраний і видаткований гріш вийшов на добро рідної молоді, — рідної нації.

З польської преси.

Найважливіша проблема Польщі.

У найновішому „Бюлетині Польско-Українськ-ому“ з 28. ц. м. (ч. 9.) находимо дві великі статті, з якими слід познайомити українське громадянство. Сюди належить передова (на 3 сторінки) стаття В. Бончковського п. н. „Петлюрівство і пілсудщина“. Стаття ще недокінчена і тому її зреферуємо пізніше.

В другій статті п. н. „Стабілізація політичних взаємин і національна програма“ п. Дунін-Борковський, колишній львівський і познанський воєвода звертає увагу, що національна проблема у Польщі є найважнішою проблемою держави. Інші проблеми, нпр. суспільна справа, хоч теж дуже важна, напевно не буде інакше розвязана в Польщі, ніж в інших европейських краях і мабуть з Польщі не вийдуть шляхи основної розвязки цієї справи. Молодечість польської держави і недостача державного вироблення та думання є тією причиною, що в Польщі нема правильного зрозуміння дійсної ваги національної проблеми ні сильної волі, щоб її тревало і з успіхом управильнити. Тому дуже часто можна почути думку, що з управильненням національних справ слід підождати аж до хвилини повної стабілізації загально-політичних, господарських і суспільних відносин у Польщі. Автор стверджує, що національні меншини теж були тієї думки, що неуправильнені відносини в державі є найкращим підложжам для їх розвитку. Тимчасом відсування національних проблем на дальший плян поглиблює загальну „декомпозицію“ в державі і то не лише на національнім відтинку, але і в богатьох інших справах, які в меншій або більшій мірі звязані з національними.

Меншости теж мабуть дійшли до переконання, що не маючи власного осередка сили поза кордонами держави, можуть лише терпіти на загальнім хаосі, бо не знаходять зрозуміння своїх справ, а не можуть числити на нагальну зміну умовин. Дійсна стабілізація відносин залежить від ґеополітичних, національних і міжнародніх інтересів і мусить іти по лінії узгляднення усіх цих елементів. Далі автор підкреслює, що його цікавить найбільше українська проблема, як найбільшої територіяльної меншини у Польщі.

„Одночасно українська проблема, як внутрішня зазублюється якнайтісніше за ґеополітичні і міжнародні проблеми Польщі. Тому підхід до української справи має зовсім спеціяльну вагу з огляду на свій специфічний характер.

Якщо йде про українську справу — то точно означеної програми національної політики — вимагає не лише добро внутрішніх взаємин, але і заплутання проблем з ділянки закордонної політики. При стабілізації політичних відносин у Польщі українці можуть відограти не лише пасивну ролю, як предмет національної політики, але також і творчу, узгіднивши власний національний інтерес з з інтересами держави. Буде це можливе тоді, коли урядові сфери в державі будуть не лише здавати собі справу з ваги українського потенціялу, але і здадуть собі справу, де є направду нельояльність і небезпека для держави, а що ще дасться погодити з польською державною рацією“.

Поляки мусять вийти — слушно каже автор — поза надто загальникове означення свого відношення до меншин і сконкретизувати відповіди на цілу низку пекучих справ, які цікавлять дані меншини.

Історичний документ — інтервю одного священника.

Вкінці Редакція „Бюлетину Польско-Українськ-ого“ п. н. „На маргінесі“ передрукувала інтервю з ендецького щоденника „Варшавского Дзєнніка Народового“ (22. ц. м.) з о. прал. Токажевським, якого слід би назвати „Волинським“ тому, що воно є першорядним документом для історика. Нема нічого надзвичайного, що заслужений священник — читаємо там — християнської церкви виявляє журбу за збереження на Волині в цілій старосрійській непорочности „місцевого православного населення“, яке називає — згідно з християнською і не менше науковою термінольоґією „тутейшим“; що спираючись на авторитеті „історика (!) тієї міри, (!!) що Равіта Ґавронський (sic) цей шановний термінольоґ на саму згадку слова „українець“ тратить просто ґлузд; що бореться, як колись Подбіпента, з Володимиром Антоновичем і небезпекою „розтоплення в українськім народі“ і т. д. і т. д. Але постійне повторювання тез і арґументів у щоденниках і рептильках уже томить. Одначе клю інтервю є щойно його кінець, а саме „особисті спогади“.

„Було це в 1909. р. На основі судового присуду — хвалиться о. прал. Токажевський — відсиджував я кару вязниці в монастирі на Волині за свою патріотичну діяльність. Ігумен монастиря часто висилав мене на проповідницю. По одній проповіді, в якій боронив я церкви і Польщі, прийшов до вязниці жандармський полковник Кримський і робив гострі докори... Вкінці заявив: Якщо отче не дасьте мені негайно слова, що на проповідниці ніколи не будете згадувати Польщі, то я вас вишлю там, де Макар телят не гонив (себто на Сибір). Без надуми я дав відмовну відповідь. Що далі було, не хочу повторяти, бо хоч маю ще живих свідків, може ніхто не повірив би, що жандармський російський полковник стиснув мені сердечно руку і заявив: „Молодче, ти відважний“. — „Доки я живу і тут є, волос тобі з голови не спаде“. Російський жандармський полковник доки жив, дотримав слова.

В 1937. р. у вільній Польщі на тій самій Волині деякі часописи пишуть: „Замкни уста, про Польщу ґаваріть нельзя“.

Не знаємо — кінчить Редакція „Б. П. У.“ які це часописи пишуть і як називається ця мова, в якій всечесніший прелат зацитував (може „ту-

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченевої суми по моєму мужеві бл. п. Евгенові Марчакові, управ. школи в Гірчу п. Любачів.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія" у Львові найширшим колам української суспільности.

Ангелина Марчак.

Гірче, дня 6. листопада 1936.

ють над собою. Маємо підстави сподіватися, що такий комітет з відповідальних наших діячів повстане вже в найближчому часі і негайно приступить до праці.

У двох останніх місяцях відбулося вже кілька нарад у справі цієї допомоги, на яких студенти зясували представникам деяких наших центральних установ і старшого громадянства своє просто катастрофальне положення. 24. січня ц. р. відбулася інформаційна анкета в цій справі заходом Виділів таких чотирьох студентських товариств, як „Основи", „Медичної Громади", „Ватри" і Самодопомогового Т-ва Високої Школи Заграничної Торговлі (експортівки) у Львові на якій у приявности представників преси й установ вирішено заснувати загальностудентський комітет для допомоги українським студентам усіх високих шкіл у Польщі. Одночасно рішено скликати на 15. лютого ц. р. другу анкету в цій справі, щоб вибрати саме такий комітет. Одначе пізніше пересунули цю анкету на 20. лютого ц. р. Тимчасом 18. лютого ц. р. відбулася нарада у студентській харчівні при вул. Міцкевича заходом комітету, що істнує від листопада 1936. р. для призбирання фондів на цю харчівню. Після реферату та дискусії на тему допомоги студентам та друга нарада рішила, щоб згаданий комітет допомоги харчівні перетворився на загальнокраєвий комітет допомоги, але лише для „зорганізованого студентства", з тим додатком, що цей комітет мав би поширитись ще на „представників наших економічних установ". Здезорієнтовані таким підходом до справи старші громадяни довідались щойно з „Нашого Прапору" з 22. м. м., що „зорганізованими студентами" є лише ті студенти, які працюють з „Репрезентацією студентів". А що не всі студенти цій Репрезентації підчиняються, виходить така диковина, що студенти — члени „Основи", „Медичної Громади", „Ватри" і „Самодопомогового Т-ва" як „незорганізовані", не матимуть права до підмог.

Виходить, що найбільш інтересований чинник, бо само українське студентство, заплутує справу організації допомоги студентській молоді. Переносити внутрішні студентські суперечки на терен громадянської допомогової установи — це річ абсолютно недопускальна. Дивуємося, як самі студентські провідники цього не розуміють: як можна вимагати від широкого громадянства (зокрема від економічних загально-національних установ), щоб воно приймало якийсь „ідеольогічний" критерій при поділі допомог, щоб воно взагалі встрявало у внутрішні — пливкі, тимчасові й минаючі — студентські суперечки та відповідно формувало свою суспільно-харитативну діяльність! Небезпека від такого підходу до справи така, що старше громадянство взагалі може відсунутись від допомогової акції, тим більше, що має вже за собою сумний досвід. Адже розвал меткого, надзвичайно корисного й активного Т-ва Прихильників Освіти розпочався з моментом, коли не суспільний, лише політичний момент закрався до оцінки діяльности тих керманичів Т-ва, які діяли з повною самопосвятою, маючи виключно добро загалу студентської молоді на увазі. Ніде правди діти: саме зі середовища „зорганізованих" студентів вийшла тодішня диверсія на терені Т-ва Прихильників Освіти, що вкінці довела до розвязання Т-ва, втрати Академічного Дому та повного хаосу у ділі допомоги студентству. Хаос у нинішньому загальному студентському житті нам не подобається. Але й нема в ньому трагедії: це ферменти, які завжди і скрізь у колах молоді бувають та які завжди минаються. Але вносити хаос у допомогову акцію, ще заки вона повстала, — це річ неможлива. Тоді кепське політичне піднебіння мали для деяких студентів — старші громадяни, що займались допомоговою акцією; тепер приходить поділ на добре й кепське піднебіння потрібуючої молоді, — ні, на таку роботу ніхто з нас не піде.

Між збіднілим українським громадянством не можуть діяти аж два комітети допомоги українським студентам. Живу діяльність у справі допомоги може і повинен розвинути лише один комітет з визначних громадян, так довго, доки не вдасться реактивувати Т-ва Прихильників Освіти чи заснувати нового подібного статутового т-ва. На тому теж становищі станули вже врештою представники наших фінансово-кооперативних централь на другій анкеті 20. лютого ц. р., що її скликали чотири студентські товариства, а саме: „Основа", „Медична Громада", „Ватра" і „Самодопомогове Т-во", що устами сен. О. Луцького та дир. Ю. Шепаровича заявили, що студенти не дістануть грошевої підмоги від згаданих централь, доки не повстане один комітет. Тому слід сподіватися, що такий спільний комітет повстане найдалі в березні ц. р. і приступить якнайшвидше до праці.

Заходи над організацією правильної та систематичної громадянської допомоги українському студентству актуалізують стару болячку: зворот довгів, виданих студентам у часі їхньої молодечої скрути, фондів, що їх тодішні студенти зобовязались віддати. Це торкається передовсім тих усіх довжників Т-ва Прихильників Освіти, які сьогодні мають уже заробіткові варстати праці, платні посади і т. д. Далі: живе ще чимало старших громадян, які дістали свого часу допомогу на студії з фонду, що його склало українське громадянство по відомій сецесії з львівського університету у 1901. р. Усі ці гроші треба звернути тепер на руки Наукового Т-ва ім. Шевченка, в якому покищо зосереджується допомогова акція. Це обовязок чести довжників і булоб дуже прикро, колиб треба було робити на них якийсь більший натиск, від оцього нинішнього, — щоб вони свій обовязок виконали.

Вкінці слід справу підмог студентам зорганізувати так, щоб вони були теж виховним засобом. З тією метою кожний студент, що користає з підмоги, повинен підписати довжний скрипт того змісту, що по скінченні своїх студій та одержанні праці чи створенні власного варстату зобовязується свій довг звернути. Щойно таким чином вдасться створити оборотовий допомоговий фонд для української молоді. Довжний скрипт не дозволить пропасти марно кервавиці українського громадянства в сумних випадках, коли деякі одиниці зі слабим і хитким характером, використавши рідну допомогу для закінчення студій, покидають потім рідний національний табор і зривають з ним звязки.

Допомога українському студентству не є справою „інтересу". Це річ і найглибшого сентименту і обовязку і почуття відповідальности перед рідною історією. Тому ця справа мусить бути наладнана. І тому теж при наладнанні її мусять відпасти всі ті моменти, які можуть їй пошкодити, а єдина „калькуляція" мусить залишитись та, щоб зібраний і видаткований гріш вийшов на добро рідної молоді, — рідної нації.

З польської преси.

Найважливіша проблема Польщі.

У найновішому „Бюлетині Польсько-Українськ-ому" з 28. ц. м. (ч. 9.) находимо дві великі статті, з якими слід познайомити українське громадянство. Сюди належить передова (на 3 сторінки) стаття В. Бончковського п. н. „Петлюрівство і пілсудщина". Стаття ще недокінчена і тому її зреферуємо пізніше.

В другій статті п. н. „Стабілізація політичних взаємин і національна програма" п. Дунін-Борковський, колишній львівський і познанський воєвода звертає увагу, що національна проблема у Польщі є найважнішою проблемою держави. Інші проблеми, нпр. суспільна справа, хоч теж дуже важна, напевно не буде інакше розвязана в Польщі, ніж в інших европейських краях і мабуть з Польщі не вийдуть шляхи основної розвязки цієї справи. Молодечість польської держави і недостача державного вироблення та думання є тією причиною, що в Польщі нема правильного зрозуміння дійсної ваги національної проблеми ні сильної волі, щоб її тревало і з успіхом управильнити. Тому дуже часто можна почути думку, що з управильненням національних справ слід підождати аж до хвилини повної стабілізації загально-політичних, господарських і суспільних відносин у Польщі. Автор стверджує, що національні меншини теж були тієї думки, що неуправильнені відносини в державі є найкращим підложам для їх розвитку. Тимчасом відсування національних проблем на дальший плян поглиблює загальну „декомпозицію" в державі і то не лише на національнім відтинку, але і в богатьох інших справах, які в меншій або більшій мірі звязані з національними.

Меншости теж мабуть дійшли до переконання, що не маючи власного осередка сили поза кордонами держави, можуть лише терпіти на загальнім хаосі, бо не знаходять зрозуміння своїх справ, а не можуть числити на нагальну зміну умовин. Дійсна стабілізація відносин залежить від геополітичних, національних і міжнародніх інтересів і мусить іти по лінії узглядження усіх цих елементів. Далі автор підкреслює, що його цікавить найбільше українська проблема, як найбільшої територіяльної меншини у Польщі.

„Одночасно українська проблема, як внутрішня зазублюється якнайтісніше за геополітичні і міжнародні проблеми Польщі. Тому підхід до української справи має зовсім спеціяльну вагу з огляду на свій специфічний характер.

Якщо йде про українську справу — то точно означеної програми національної політики — вимагає не лише добро внутрішніх взаємин, але і заплутання проблем з ділянки закордонної політики. При стабілізації політичних відносин у Польщі українці можуть відограти не лише пасивну ролю, як предмет національної політики, але також і творчу, узгіднивши власний національний інтерес з з інтересами держави. Буде це можливе тоді, коли урядові сфери в державі будуть не лише здавати собі справу з ваги українського потенціялу, але і здадуть собі справу, де є направду нельояльність і небезпека для держави, а що ще дається погодити з польською державною рацією".

Поляки мусять вийти — слушно каже автор — поза надто загальникове означення свого відношення до меншин і сконкретизувати відповіди на цілу низку пекучих справ, які цікавлять дані меншини.

Історичний документ — інтервю одного священника.

Вкінці Редакція „Бюлетину Польсько-Україньск-ого" п. н. „На маргінесі" передрукувала інтервю з ендецького щоденника „Варшавского Дзенніка Народового" (22. ц. м.) з о. прал. Тожажевським, якого слід би назвати „Волинським" тому, що воно є першорядним документом для історика. Нема нічого надзвичайного, що заслужений священник — читаємо там — християнської церкви виявляє журбу за збереження на Волині в цілій староросійській непорочности „місцевого православного населення", яке називає — згідно з християнською і не менше науковою термінольогією „тутейшим"; що спираючись на авторитеті „історика (!) тієї міри, (!!) що Равіта Ґавронський (sic) цей шановний термінольог на саму згадку слова „українець" тратить просто глузд; що бореться, як колись Подбіпента, з Володимиром Антоновичем і небезпекою „розтоплення в українськім народі" і т. д. і т. д. Але постійне повторювання тез і аргументів у щоденниках і рептильках уже томить. Одначе клю інтервю є щойно його кінець, а саме „особисті спогади".

„Було це в 1909. р. На основі судового присуду — хвалиться о. прал. Тожажевський — відсиджував я кару вязниці в монастирі на Волині за свою патріотичну діяльність. Ігумен монастиря часто висилав мене на проповідницю. По одній проповіді, в якій боронив я церкви і Польщі, прийшов до вязниці жандармський полковник Кримський і робив гострі докори... Вкінці заявив: Якщо отче не дасьте мені негайно слова, що на проповідниці ніколи не будете згадувати Польщі, то я вас вишлю там, де Макар телят не гонив (себто на Сибір). Без надуми я дав відмовну відповідь. Що далі було, не хочу повторяти, бо хоч маю ще живих свідків, може ніхто не повірив би, що жандармський російський полковник стиснув мені сердечно руку і заявив: „Молодче, ти відважний". — „Доки я живу і тут є, волос тобі з голови не спаде". Російський жандармський полковник доки жив, дотримав слова.

В 1937. р. у вільній Польщі на тій самій Волині деякі часописи пишуть: „Замкни уста, про Польщу ґаваріть нельзя".

Не знаємо — кінчить Редакція „Б. П. У." які це часописи пишуть і як називається ця мова, в якій всечесніший пралат зацитував (може „ту-

тейша"?). Одно хочемо додати: дійсно мудра була російська жандармерія і великим „прозорливцем" вживаючи православної мови, був цей полк. Кримський.

Якщо вже порушуємо духовні теми — читаємо при кінці — варто згадати, що „Młodzież Katolicka" (місячник католицької академічної молоді) в ч. 1. (січень 1937.) у статті п. Я. Вавжикова (Маріянська Содаліція — Львів) замісць назви „греко-католицькі священики" вживає вибагливішої і мабуть більше християнської термінольогії „руські попи".

Тому Редакція пригадує католицькому авторові, що „руське населення" — обох християнських віроісповідань — на цілій етнографічній території не називає ніколи католицького священика „польським попом", але „католицьким священиком" або „ксьондзом".

Цей факт повинні запамятати собі католицькі священики головно при міркуваннях на тему „руської справи".

Страйки.

У ФРАНЦІЇ.

Моряки і торгові службовики у Бордо та обслуга кранів, доріг і мостів у пристанях покинули нині рано працю, протестуючи проти того, що управа пристані не притримується 40-годинного тижня праці та що припізнює виплату платень і рент.

НА МАДЯРЩИНІ.

Вже втрете за минулого пів місяця застрайкувало 4.000 гірників у Печ, не зважаючи на те, що управа копальні зменшила обнижку платень на 8%. Страйк зорганізували соціял-демократи.

—o—

АНГЛЬО-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Два льондонські щоденники приписують велике значіння недавній розмові Ідена з Рібентропом, де буцімто порушили такі справи: 1) повороту Німеччини до Ліґи Націй, 2) закінчення німецької політики господарської ізоляції, 3) зменшення зброєнь, 4) порозуміння проти повітряних атак, 5) загального порозуміння, що обіймало би й СССР.

—o—

ПРОДОВЖАТЬ КАДЕНЦІЮ РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Каденція румунського парляменту кінчиться 15. ц. м. II продовжать до 1. квітня тому, що дотепер ще не ухвалено буджету і кількох важних законопроєктів.

—o—

ВЕЛИКА ФАШИСТІВСЬКА РАДА.

Нині в 22. годині збереться Велика Фашистівська Рада, щоб розглянути такі справи: 1) міжнародне положення (звіт мін. Чіяна), 2) положення партії (звіт Стараче), 3) демографічне питання (звіт мін. Боттаї), 4) господарське і фінансове положення (звіт мін. ді Ревель), 5) військова ситуація.

Справа обмеження обороту нерухомостями з парцеляції.

КОМУНІКАТ У. П. Р.

КОРОТКА ІСТОРІЯ ЗАКОНОПРОЄКТУ.

У половині листопада 1936 р. розіслало міністерство хліборобства до всіх хліборобських палат законопроєкт про обмеження обороту нерухомостями, що повстали з парцеляції, з проханням заопініювати цей проєкт. Точний текст цього проєкту подало „Діло" з дня 26. листопада 1936 р. (ч. 267). На загал постанови цього законопроєкту були доволі неясні й баламутні.

Крім того постанови законопроєкту давали деякі основи побоюватись, що закон діятиме взад і що на основі постанов ст. 4. і 5. можуть бути вивласнювані ті селяни, які по дні 1. вересня 1919 р. набули від кольоністів земельні наділи з парцеляції, якщо обмеження вписано у гіпотечних книгах. Таких випадків є у нас багато і перед нами станула марево вивласнювання та анархізації земельних відносин. Цей стан справи був причиною алярмуючих статтей в українській пресі та резолюцій на масових українських вічах в обороні землі.

Українські члени львівської Хліборобської Палати, зокрема сен. Ю. Павликовський, повели на терені Палати боротьбу проти цього законопроєкту і довели до того, що львівська Хліборобська Палата дала неґативну опінію про цей законопроєкт.

Дня 30. листопада 1936 р. приняла Рада Міністрів законопроєкт про обмеження обороту нерухомостями і цей законопроєкт у половині грудня внесено до сойму. Соймовий законопроєкт був у засадах подібний до попереднього.

Коли в перших днях лютого ц. р. законопроєкт прийшов під наради рільної комісії сойму і вона приняла його без змін та не взяла під увагу внеску пос. З. Пеленського, УПР рішила поробити всі можливі заходи, щоб не допустити до ухвалення законопроєкту в соймі у такім виді, як його запропонувала комісія.

В понеділок 8. лютого ц. р. відбули конференцію з премієром ген. Славой-Складковським представники УПР, а саме голова В. Мудрий, пос. В. Целевич, сен. О. Луцький і сен. Ю. Павликовський. У висліді цієї конференції, а також у висліді ще окремої розмови з мін. Понятовським знято у вівторок дня 9. лютого ц. р. цей проєкт з порядку нарад пленарного засідання сойму аж до конференції з міністром хліборобства, щоб подрібно обговорити поправки, що їх наміттила Українська Парляментарна Репрезентація. Представники УПР голова В. Мудрий, О. Луцький і Ю. Павликовський відбули спеціяльну конференцію з міністром хліборобства дня 12. лютого ц. р. На цій конференції предложено п. мін. Понятовському на письмі проєкт засадничих змін законопроєкту, які докладно обговорено й умотивовано. Міністр хліборобства заявив, що є схильний приняти деякі з наших засадничих поправок і заповів, що дасть конкретну відповідь у понеділок, дня 15. лютого ц. р.

І справді у вівторок 16. лютого ц. р. дав мін. Понятовський відповідь голові В. Мудрому разом зі стилізацією цих поправок, на які він згодився, а які брали під увагу найважніші наші засадничі домагання.

Відповідь міністра хліборобства, чи пак поправки, на які він дав свою згоду, хоч вводили в законопроєкті основні зміни та усували головні загрози, всеж не вдоволили Української Парляментарної Репрезентації. Тому то коли у четвер 25. лютого ц. р. законопроєкт про обмеження обороту нерухомостями прийшов під наради сойму Українська Парляментарна Репрезентація голосувала проти законопроєкту як цілости, вислала ряд промовців, а саме послів: Ст. Витвицького, Гр. Тершаковця, І. Заваликута і З. Пеленського, які мотивували чи то внесок УПР на відкинення, чи то первісні поправки УПР. Поправки, на які погодився міністр Понятовський і референт законопроєкту посол Гиля, сойм ухвалив і УПР за ним голосувала. Таким чином принятий соймом законопроєкт у зміненому виді завдяки заходам УПР, прийде в найближчому часі під наради сенату.

ГОЛОВНІ ЗАСАДИ ПРИНЯТОГО СОЙМОМ ЗАКОНОПРОЄКТУ.

На початку слід зазначити, що сама ідея введення неподільности селянських господарств, є доброю і слушною. Зате недоцільне пристосувати засади неподільности тільки до хліборобських господарств, які походять з парцеляції. Це тимбільше недоцільне, що ідею неподільности не можна здійснити без урухомлення довгоречинцевих низьковідсоткових кредитів на родинні сплати, без реформи спадщинного закону, без признання податкових привілеїв і без переведення основних хліборобських меліорацій. Крім цього внесений до сойму і ним принятий законопроєкт про обмеження обороту нерухомости, які повстали з парцеляції, не є як слід ні під правним оглядом оформлений ні під господарським оглядом підготований.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 7.

МИРОСЛАВ ГОРИНЬ.

„Сантвічковіч".

Було це зимою 1915 р. Зі Львова в напрямі на південь виїхало двох верхівців. По одягах можна було пізнати, що це австрійські старшини. Минули Зелену рогачку. Був ранок. Морозний вітер смагав сильно; чим далі то ставало холодніше. Непокриті вуха їздців свідчили, що не дуже приємна для них ця виправа; а їх короткі кожушки мало заслонювали від холоду, зуже пасовані чоботи зовсім не огрівали ніг. Мабуть несвідомі були, яку дорогу доведеться їм перебути, але їхали. Їхали мовчки, лише зрідка-годи старший, що їхав по правиці, перебивав мовчанку словами, з яких можна було вичути радше нарікання та злість, ніж охоту упрісьмнити цю нужду та болючу дорогу. Говорив по мадярськи.

Коні порскали, коли переходили через шипові надми снігу. Їхні гриви покрила паморозь, а огріта шкіра видавала зі себе пару. Зближалося полудне. Пора чимсь покріпитись. Раптом внизу показалися доми. На серці будилася приємна радість: „Може це вже кінець дороги?" Не орієнтувалися в терені. Довкола ні живої душі. Поховались, як від вовків, навіть у селі годі стрінути людину. Щож? Непевні часи — війна! Вїхали в місто... — „Як називається це місто?" — спитав, ломаною німецькою мовою старший — першого стрічного чоловіка. „Бібрка" — відповів той. — Мадяр закляв. Не було часу відпочивати. Купили по дорозі пляшку „гарячого" і поїхали далі. Вже здалека відступали люди з дороги, щоб часом не обірвати нагайкою. Почав падати сніг. Молодший старшина давонив зубами. На слово старшого — витягнув пляшку з румом і випив „для кальорій". Почали балачку.

— От проклятий край — зачав молодший — їдеш і не знаєш сам куди. Дивоглядні назви сіл та міст, до цього зимою, нікк не розбереш чи добре їдеш.

— Мало цього — додав старший — найгірше з народом. Дивиться на тебе таємничими очима, немов би хотів зрадити тебе або й вбити. Не розумію, як може цісар тішитися їх вірністю. Я-б усе це на гиляку.

Сильний вітер, що віяв на горбі, перервав їм мову. У долі, ізза побілілих від снігу верб — виринуло село.

— Хто знає, чи дійсно їдемо ми добре? — родився в душі сумнів. Не було кого розпитати. Дорогу перебіг їм заяць. Саме в тому місці сходилися два шляхи. Зупинились і розглядалися. Вгорі гуділи телефонічні дроти, — вітер надавав зимові депеші. Радилися. Вільною ходою йшов зі села старенький чоловік-селянин. У руках держав цібок, пикав люльку. Зпід шапки не видно було очей. Наблизившись до військових, здіймив шапку.

— Сантвічковіч? — крикнув до нього старший?

Ая, йду до дому, на ніч — відповів дідусь.

— Сантвічковіч? — промовив удруге офіцир грізно.

Старий розвів рамена.

— Сантвічковіч? говорив ще раз старший, вказуючи шаблею на село.

Переляканий дідусь, хитнув головою і відказав: „ая!".

Мадяр бовкнув щось на прощання — поїхали далі.

— От, якісь турки, — подумав дідусь, — нехай їх Бог провадить!"

„Значить, їдемо добре" — думали вояки, але цей „Сантвіткoвіч", чому про нього люди не знають? Ох, ці люди з Ґаліції та Льодомериї — пощо вони живуть?

Сонце подалося на захід. Сніг уже не падав, зате брав мороз. Вже здалека можна було доглянути якесь більше село або містечко. З бічної дороги на гостинець вийшло двох людей. Був це внук місцевого пароха і п. комісар від переселення, воєнних утікачів-українців.

— Сантвічковіч!? — заверещав мадяр.

— Ні, це Стріличі! — відповів комісар, додумуючи, що їм іде про місцевість.

— Пане Остапе! — звернувся комісар до свого товариша — не знаєте такої місцевости „Сантвічковіч"?

— Живу вже тут 20 літ, але такої назви ще досі не чув.

— Сантвічковіч! — повторив злісно жовнір. Кінь вертівся, не хотів стояти на морозі.

— „Сантвічковіч"? Zeigen sie mir Ihre Karte, — попросив комісар. — Wohin fahren sie?

Отже головні засади принятого соймом законопроєкту такі:

1. Закон відноситься до всіх парцельованих земель без огляду на особу власника.

2. Набутих по принятті (чому не оголошенні? — прим. Ред.) цього закону при парцеляції наділів не можна буде збувати, або обтяжувати без дозволу влади, а власник наділу мусітиме в засаді сам особисто господарювати.

Досі підлягали таким обмеженням господарства, створені з парцеляції, що користали з довгоречинцевого кредиту. Мін. Понятовський дав конкретне вияснення, що при спадщинах влада або даватиме догідний і дешевий кредит на родинні сплати, або даватиме дозвіл на поділ наділу.

3. У ліцитації парцеляційних наділів будуть могти брати участь тільки особи, що дістали на це дозвіл влади (староства).

Ця постанова є некорисна для українського населення і УПР старалася її змінити, але мін. Понятовський не дав згоди на нашу поправку в тому напрямку, щоб до ліцитації могли ставати особи, управнені до набування землі з парцеляції, означені в законі про виконання земельної реформи, з 28. грудня 1925. р. і то без окремого дозволу адміністраційної влади.

4. В актах продажі нотарі поміщуватимуть з уряду (себто на основі постанов закону) всі обмеження, що випливають з цього закону.

5. Вичислені під 2) обмеження торкаються не лише наділів з поселенчої, але й зі сусідської парцеляції. Одначе між одними і другими є основна ріжниця. Господарства, побільшені сусідською парцеляцією, підлягатимуть вичисленим обмеженням тільки тоді, коли є самостійні під господарським оглядом. Міністр хліборобства по вислуханні опінії Хліборобської Палати, устійнить для поодиноких воєвідств розміри самостійних господарств. Ті постанови такі важні для сусідської парцеляції появилися в законопроєкті як поправки наслідком заходів УПР. Виходить це наглядно з порівнання первісного тексту з поправленим текстом.

Ст. 5. первісного тексту звучить: „Господарства, побільшені шляхом набуття наділів з парцеляції, можуть бути також піддані обмеженням, що випливають з постанов цього закону, якщо ці обмеження будуть вписані в гіпотечних книгах на внесок влади".

Текст ст. 5., принятий на внесок УПР, звучить:

„1) Господарства, побільшені до норм самостійного господарства шляхом набуття наділів з парцеляції, по вході в життя цього закону, можуть бути також піддані обмеженням, що випливають з цього закону, шляхом вписання цих обмежень у гіпотечних книгах на внесок влади.

2) Норми про величину самостійних господарств для поодиноких воєвідств чи повітів устійнить міністр хліборобства і рільних реформ по вислуханні опінії дотичної Хліборобської Палати".

6. Також наділи, що повстали з парцеляції переведеної перед входом у життя цього закону, а по 1. вересня 1919. р. можуть бути піддані обмеженням, що випливають з цього закону шляхом впису до гіпотечних книг, але впис не ділає взад. Розуміється ,що при тих обмеженнях обовязують постанови, зясовані під 5).

З цих постанов виходить, що влада дійсно може установити неподільність на деяких господарствах, що походять з давнішої парцеляції, але обовязок неподільности обовязує від хвилини вписання його до гіпотечних книг і згідно зі змістом ст. 5.

7. Усі договори, заключені всупереч постановам цього закону, будуть неважні, а наділ може підпасти примусовому викупові.

8. Закон передбачує кари за нарушення постанов цього закону, а саме кару арешту до 3 місяців, або кару гривни до 3.000 зол., або обі кари разом.

9. Від усіх рішень повітового староства у звязку з постановами цього закону прислугує відклик до воєвідства і позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, згідно з законом про адміністраційну процедуру.

10. Закон входить у життя з днем його оголошення.

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ.

Таким чином Українській Парляментарній Репрезентації вдалося перевести у принятім соймом законопроєкті дві важні засадничі поправки, а саме:

а) Що закон не відноситиметься до набувців землі, які відкупили її від кольоністів. Тим самим усунено можливість хибної інтерпретації закону в напрямі вивласнення багатьох наших селян.

б) Що закон вільно буде пристосовувати не до всіх, лише до самостійних господарств, що повстали шляхом сусідської парцеляції.

Наступ на наші землі йде ріжними дорогами.

В польській суспільности витворився свого роду воєнний психічний стан у відношенні до українців. Переживаємо часи посиленої польонізаційної акції у всіх ділянках життя, акції, що час до часу набірає усіх рис фанатизму.

Оце два найновіші приклади зорґанізованого польського наступу на наші землі.

— Сенати трьох варшавських високих шкіл, університету Й. П., С. Г. Г., С. Ґ. Ґ. В., постановили взяти під свою опіку та на удержання по одній школі на „кресах". Сенат У. Й. П. зобовязався платити на ту ціль 100 зол. місячно, саміж урядовці С.Ґ.Ґ.В. — 70 зол.

— Спеціяльно створений академічний комітет будови школи на Поліссі — назвав ту школу іменем єпископа Шляґовського і на потреби школи віддав увесь дохід з недавно влаштованого „курсу промовців" у висоті 400 озл.

Поліські „академічні" школи підчас ферій мають бути „осередком спеціяльної вакаційної освітньої акції польського академика на кресах".

Що на це наші студенти?

(КТВ).

Кінець присяглих судів у Галичині.

Соймова правнича підкомісія розглядала 26. ц. м. у присутности мін. Грабовського урядовий проєкт закону про зміну устрою загальних судів і карної процедури. Законопроєкт зреферував пос. Щепанський. Підкомісія дійшла до висновку, що законопроєкт слід поділити на три частини: 1) на закон про скасування присяглих судів і судів миру; 2) на закон про зміну устрою загальних судів і 3) на закон про зміну кодексу карної процедури. Підкомісія розглядає дві перші частини законопроєкту. Підкомісія більшістю голосів рішила скасувати присяглі суди, другу частину причела з кількома мериторичними і кодифікаційними поправками. Підкомісія долучила теж текст закону про вакації в судах. Після того комісія почала дискусію над проєктом новелізації закону карної процедури.

Успіхи „Просвіти" — це успіхи на всіх ділянках народнього життя. Занепад освітніх змагань потягає за собою занепад усього нашого дорібку. Тож спішім із жертвами на „Дар Просвіті"!

Мадяр витягнув воєнну карту Галичини і вказав на місцевість Сантвічковіч.

— Ну, і „Сант-вічковіч!" — таж це Синевідсько Вижне.

— Панове, ви зовсім зле їдете, говорив до них комісар німецькою мовою.

Мадяри остовпіли. Очі із болю і злости їм іскрилися, обличчя, що було збіглося на морозі, набрякло. Хвилину мовчали.

Нараз, старший, завернув конем. Здавалося, думає вертатися, але витягнувши шаблю вимахував нею та кричав перед себе. Видко мав велику охоту вернутися і потягнути когось шаблею. Може того чоловіка, що так легкодушно, не розуміючи про що їм іде, притакнув, що вони добре їдуть. Га! Щож міг він іншого зробити? Пояснити не міг, бо не умів. Найкраще „щезай бідо з очей, іди на інші руки".

— Панове! — звернувся до них комісар, — правда, вас зле хтось поінформував, але ще нічого злого не сталося! Будь ласка, заверніть, поїдемо на приходство, спічнете, огрієтеся, опісля поїдете на Ходорів, там... Стрий і Синевідсько.

Перекинулись очима, чи не підступ? — завернули.

На приходстві господарі заворушилися,хоч звикли вже до подібних гостей, але тепер виїмковий стан, довкола війська не було.

*

Офіцири ходили по кімнаті, огрівали закостенілі ноги.

— Прошу до чаю! — попросила панунця. (Так називали дочку о. пароха сов. К. навіть тоді, коли вже була замужня) — і вказала їдальню.

— А тепер „попоївши' (себто „задурно наївшися"), — панове офіцири! — почав комісар, — щоб оминути дальших прикростей у дорозі, не зашкодить вам вивчити вимовляти назву „Синевідсько Вижне". Попробуйте повторяти за мною, якось воно піде.

Почалася лекція. Ганка, служниця, вернувшись з посудою з кімнати, реготалась, аж кухня ходила: „Йой! як вони балакають. Той молодший не вміє навіть зложити уст. Та тоби вже крука вивчив, а він дивиться на п. комісаря, роззявить „писок" та так і замовкне. А той старший ніц — іно „Свиніцко-ви"!...

— Нарешті! от, от! пане майор — добре, добре! — заохочував старшого комісар. — Ще трошки! Не „Синвіцкович", але Си-не-відсь-ко... Панунцю, помагайте ви! Ви вчителька!

І знову та сама історія: ломлять собі язики.

— Досить, досить! — просив о. совітник, бо вже було досить йому цього крику.

— Так приймаєте гостей та мучите їх, як малих дітей у школі. Позвольте їм відпочити.

— Це конечне, отче совітнику, — обізвався п. комісар, — бо ці панове через незнання нашої мови наражені на всякі небезпеки, при чому всю вину звалюють на наш нарід: їх люди не розуміють і раді би їх у ложці води втопити. Тим, саме, я собі пояснюю їх вороже становище до нашого народу.

Панунця кінчала лекцію. Старший уже зовсім добре вимовляв „Синевідсько Вижне", хоч з деяким трудом, зате трудніше було з молодшим. Цей ніяк не міг навчитися, може не хотів. Але добре, що хоч один знає.

Вставали від стола. Гостям пора було рушати в дорогу. По їхніх мінах можна було гадати, що їм зовсім не хотілося вибиратися в незнану дорогу — під ніч, із цього затишного дому, від цього теплого чаю та доброї закуски. Та щож робити? Наказ, — треба їхати! На завтра вранці мали вже бути в Синевідську.

На відході комісар пояснював їм ще напрям дороги, кудою мають їхати. Панич, за той час, вивів коні зі стайні. Посідали.

— Отже „Сантвічкович"! — звернувся ще раз старший до господарів, що стояли на рундуку.

— Ні, ні! — закричали всі нараз — Синевідсько Вижне.

— От, мадяри! Смаруй Федя медом! — доповіла кухарка, що теж вийшла подивитися на страшних гостей.

— Щож! бідні, нещасні люди, — жалувала їх панунця.

Поїхали.

Кудлатий Рекс не вгавав за брамою і гавкав. Він також не розумів по мадярськи.

*

Кілька днів пізніше розійшлася чутка, що в дорозі до Синевідська Вижнього якісь мадярські старшини шукали за небезпечним шпигуном „Сантвічковичем" і якийсь наш бідний чоловік під загрозою розстрілу признався, що він справді Сантвічкович, але зовсім невинний.

Отже головні засади принятого соймом законопроєкту такі:

1. Закон відноситься до всіх парцельованих земель без огляду на особу власника.

2. Набутих по принятті (чому не оголошені? — прим. Ред.) цього закону при парцеляції наділів не можна буде збувати, або обтяжувати без дозволу влади, а власник наділу мусітиме в засаді сам особисто господарювати.

Досі підлягали таким обмеженням господарства, створені з парцеляції, що користали з довгоречинцевого кредиту. Мін. Понятовський дав конкретне вияснення, що при спадщинах влада або даватиме догідний і дешевий кредит на родині сплати, або даватиме дозвіл на поділ наділу.

3. У лініцтації парцеляційних наділів будуть могти брати участь тільки особи, що дістали на це дозвіл влади (староства).

Ця постанова є некорисна для українського населення і УПР старалася її змінити, але мін. Понятовський не дав згоди на нашу поправку в тому напрямку, щоб до ліцитації могли ставати особи, управнені до набування землі з парцеляції, означені в законі про виконання земельної реформи, з 28. грудня 1925. р. і то без окремого дозволу адміністраційної влади.

4. В актах продажі нотарі поміщуватимуть з уряду (себто на основі постанов закону) всі обмеження, що випливають з цього закону.

5. Вичислені під 2) обмеження торкаються не лише наділів з поселенчої, але й зі сусідської парцеляції. Одначе між одними і другими є основна ріжниця. Господарства, побільшені сусідською парцеляцією, підлягатимуть вичисленим обмеженням тільки тоді, коли є самостійні під господарським оглядом. Міністр хліборобства по вислуханні опінії Хліборобської Палати, устійнить для поодиноких воєвідств розміри самостійних господарств. Ті постанови такі важні для сусідської парцеляції появилися в законопроєкті як поправки наслідком заходів УПР. Виходить це наглядно з порівнання первісного тексту з поправленим текстом.

Ст. 5. первісного тексту звучить: „Господарства, побільшені шляхом набуття наділів з парцеляції, можуть бути також піддані обмеженням, що випливають з постанов цього закону, якщо ці обмеження будуть вписані в гіпотечних книгах на внесок влади".

Текст ст. 5., принятий на внесок УПР, звучить:

„1) Господарства, побільшені до норм самостійного господарства шляхом набуття наділів з парцеляції, по вході в життя цього закону, можуть бути також піддані обмеженням, що випливають з цього закону, шляхом вписання цих обмежень у гіпотечних книгах на внесок влади.

2) Норми про величину самостійних господарств для поодиноких воєвідств чи повітів устійнить міністр хліборобства і рільних реформ по вислуханні опінії дотичної Хліборобської Палати".

6. Також наділи, що повстали з парцеляції переведеної перед входом у життя цього закону, а по 1. вересня 1919. р. можуть бути піддані обмеженням, що випливають з цього закону шляхом впису до гіпотечних книг, але впис не ділає взад. Розуміється ,що при тих обмеженнях обовязують постанови, зясовані під 5).

З цих постанов виходить, що влада дійсно може установити неподільність на деяких господарствах, що походять з давнішої парцеляції, але обовязок неподільности обовязує від хвилини вписання його до гіпотечних книг і згідно зі змістом ст. 5.

7. Усі договори, заключені всупереч постановам цього закону, будуть неважні, а наділ може підпасти примусовому викупові.

8. Закон передбачує кари за нарушення постанов цього закону, а саме кару арешту до 3 місяців, або кару гривни до 3.000 зол., або обі кари разом.

9. Від усіх рішень повітового староства у звязку з постановами цього закону прислугує відклик до воєвідства і позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, згідно з законом про адміністраційну процедуру.

10. Закон входить у життя з днем його оголошення.

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ.

Таким чином Українській Парляментарній Репрезентації вдалося перевести у принятім соймом законопроєкті дві важні засадничі поправки, а саме:

а) Що закон не відноситиметься до набувців землі, які відкупили її від кольоністів. Тим самим усунено можливість хибної інтерпретації закону в напрямі вивласнення багатьох наших селян.

б) Що закон вільно буде пристосовувати не до всіх, лише до самостійних господарств, що повстали шляхом сусідської парцеляції.

Наступ на наші землі йде ріжними дорогами.

В польській суспільности витворився своєрідного роду воєнний психічний стан у відношенні до українців. Переживаємо часи посиленої польонізаційної акції у всіх ділянках життя, акції, що час до часу набірає усіх рис фанатизму.

Оце два найновіші приклади зорганізованого польського наступу на наші землі.

— Сенати трьох варшавських високих шкіл, університету Й. П., С. Г. Г., С. Ґ. Г. В., постановили взяти під свою опіку та на удержання по одній школі на „кресах". Сенат У. Й. П. зобовязався платити на ту ціль 100 зол. місячно, саміж урядовці С.Ґ.Ґ.В. — 70 зол.

— Спеціяльно створений академічний комітет будови школи на Поліссі — назвав ту школу іменем епископа Шляґовського і на потреби школи віддав увесь дохід з недавно влаштованого „курсу промовців" у висоті 400 озл.

Поліські „академічні" школи підчас ферій мають бути „осередком спеціяльної вакаційної освітньої акції польського академика на кресах".

Що на це наші студенти?

(КТВ).

Кінець присяглих судів у Галичині.

Соймова правнича підкомісія розглядала 26. ц. м. у присутности мін. Грабовського урядовий проєкт закону про зміну устрою загальних судів і карної процедури. Законопроєкт зреферував пос. Щепанський. Підкомісія дійшла до висновку, що законопроєкт слід поділити на три частини: 1) на закон про скасування присяглих судів і судів миру; 2) на закон про зміну устрою загальних судів і 3) на закон про зміну кодексу карної процедури. Підкомісія розглядає дві перші частини законопроєкту. Підкомісія більшістю голосів рішила скасувати присяглі суди, другу частину прийняла з кількома мериторичними і кодифікаційними поправками. Підкомісія долучила теж текст закону про вакації в судах. Після того комісія почала дискусію над проектом новелізації закону карної процедури.

Успіхи „Просвіти" — це успіхи на всіх ділянках народнього життя. Занепад освітніх змагань потягає за собою занепад усього нашого дорібку. Тож спішім із жертвами на „Дар Просвіті"!

Мадяр витягнув воєнну карту Галичини і вказав на місцевість Сантвічкович.

— Ну, і „Сант-вічкович!" — таж це Синевідсько Вижне.

— Панове, ви зовсім зле їдете, говорив до них комісар німецькою мовою.

Мадяри остовпіли. Очі із болю і злости їм іскрилися, обличчя, що було збіглося на морозі, набрякло. Хвилину мовчали.

Нараз, старший, завернув конем. Здавалося, думає вертатися, але витягнувши шаблю вимахував нею та кричав перед себе. Видко мав велику охоту вернутися і потягнути когось шаблею. Може того чоловіка, що так легкодушно, не розуміючи про що їм іде, притакнув, що вони добре їдуть. Га! Щож міг він іншого зробити? Пояснити не міг, бо не умів. Найкраще „щезай бідо з очей, іди на інші руки".

— Панове! — звернувся до них комісар, — правда, вас зле хтось поінформував, але ще нічого злого не сталося! Будь ласка, заверніть, поїдемо на приходство, спічнете, огрієтеся, опісля поїдете на Ходорів, там... Стрий і Синевідсько.

Перекинулись очима, чи не підступ? — завернули.

На приходстві господарі заворушилися,хоч звикли вже до подібних гостей, але тепер винятковий стан, довкола війська не було.

*

Офіцири ходили по кімнаті, огрівали закостенілі ноги.

— Прошу до чаю! — попросила панунця. (Так називали дочку о. пароха сов. К. навіть тоді, коли вже була замужня) — і вказала їдальню.

— А тепер „попоївши' (себто „задурно наївшися"), — панове офіцири! — почав комісар, — щоб оминути дальших прикростей у дорозі, не зашкодить вам вивчити вимовляти назву „Синевідсько Вижне". Попробуйте повторяти за мною, якось воно піде.

Почалася лекція. Ганка, служниця, вернувшись з посудою з кімнати, реготалась, аж кухня ходила: „Йой! як вони балакають. Той молодший не вміє навіть зложити уст. Та тоби вже крука вивчив, а він дивиться на п. комісаря, роззявить „писок" та так і замовкне. А той старший ніц — іно „Свиніцко-ви"!...

— Нарешті! от, от! пане майор — добре, добре! — заохочував старшого комісар. — Ще трошки! Не „Синвіцкович", але Си-не-відсь-ко... Панунцю, помагайте ви! Ви вчителька!

І знову та сама історія: ломлять собі язики.

— Досить, досить! — просив о. совітник, бо вже було досить йому цього крику.

— Так приймаєте гостей та мучите їх, як малих дітей у школі. Позвольте їм відпочити.

— Це конечне, отче совітнику, — обізвався п. комісар, — бо ці панове через незнання нашої мови наражені на всякі небезпеки, при чому всю вину звалюють на наш нарід: їх люди не розуміють і раді би їх у ложці води втопити. Тим, саме, я собі пояснюю їх вороже становище до нашого народу.

Панунця кінчала лекцію. Старший уже зовсім добре вимовляв „Синевідсько Вижне", хоч з деяким трудом, зате трудніше було з молодшим. Цей ніяк не міг навчитися, може не хотів. Але добре, що хоч один знає.

Вставали від стола. Гостям пора було рушати в дорогу. По їхніх мінах можна було гадати, що їм зовсім не хотілося вибиратися в незнану дорогу — під ніч, із цього затишного дому, від цього теплого чаю та доброї закуски. Та щож робити? Наказ, — треба їхати! На завтра вранці мали вже бути в Синевідську.

На відході комісар пояснював їм ще напрям дороги, кудою мають їхати. Панич, за той час, вивів коні зі стайні. Посідали.

— Отже „Сантвічкович"! — звернувся ще раз старший до господарів, що стояли на рундуку.

— Ні, ні! — закричали всі нараз — Синевідсько Вижне.

— От, мадяри! Смаруй Федя медом! — доповіла кухарка, що теж вийшла подивитися на страшних гостей.

— Щож! бідні, нещасні люди, — жалувала їх панунця.

Поїхали.

Кудлатий Рекс не вгавав за брамою і гавкав. Він також не розумів по мадярськи.

*

Кілька днів пізніше розійшлася чутка, що в дорозі до Синевідська Вижнього якісь мадярські старшини шукали за небезпечним шпигуном „Сантвічковичем" і якийсь наш бідний чоловік під загрозою розстрілу признався, що він справді Сантвічкович, але зовсім невинний.

Треба провідниць до дитячих садків!

ВПИСУЙТЕСЬ НА КУРС ПРОВІДНИЦЬ!

Дитячі садки здобувають у нас право громадянства. Хосенну діяльність дитячих садків над дітьми в дошкільному віці ствердила і признала шкільна влада. Вслід за цим Кураторія Л. Ш. О. обіжником з 2. січня 1935 р. ч. 3500б/34 звернулася до шкільних інспекторів, „щоби при творенні дитячих садків не утруднювали гуманітарним установам важкої добродійної праці".

В минулому адмін. році число українських дитячих садків зросло з 402 на 655. З того 546 дитячих садків було на виключнім удержанні Рідної Школи, решта на виключному чи спільному з Рідною Школою удержанні читалень „Просвіти", „Союзу Українок", „Сільського Господаря", „Скали", СС. Служебниць, СС. Василіянок і СС. Студиток. Число дітей у дитячих садках зросло в останньому році з 15.556 на 25.482. На кошти удержання тих дитячих садків вложило громадянство 137.672 зол. Це наглядний доказ, скільки ваги привязує нарід до дитячих садків і як не жалує на них гроша.

Великою перепоною у творенні нових дитячих садків був м. ін. і брак вишколених провідниць. Щоб доповнити кадри провідниць, Головна Управа РШ. відкриває курс провідниць дитячих садків у Львові з днем 15. березня 1937 р., який триватиме 6 тижнів та обійме всі потрібні теоретичні і практичні предмети.

Подання вносити просто до Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46, з долученням таких документів або їх відписів: 1) метрика уродження, 2) свідоцтво зрілости учительської семинарії, гімназії або рівнорядної школи, 3) лікарська посвідка здоровля, 4) поручення від Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ. або іншої української повітової установи.

Речінець зголошень найдальше до 10. березня 1937 р., бо курс зачинається вже 15. березня 1937.

Оплата 20 зол.

Якщо не зголоситься найменше 20 учасниць, то курс не відбудеться і про це Головна Управа РШ. повідомить заінтересованих.

Користайте з нагоди та у власному інтересі **впишіться негайно на курс!** Таким чином чимало наших безробітних інтелігентних дівчат матиме змогу чесної і хосенної праці та деякого заробітку

Головна Управа Рідної Школи.

Гарний розвиток Торговельно-Промислового Банку.

В гарній домівці Союзу Українських Купців і Промисловців при вул. Городецька ч. 1. відбулися в неділю 28. лютого ц. р. Загальні Збори Торговельно-Промислового Банку. Збори відкрив голова Надзірної Ради Банку **дир. Яр. Скопляк** і виголосив коротку промову підкреслюючи, що завдяки енергійним одиницям розвиток Торг. Пром. Банку йде швидко вперед.

Секретарем зборів вибрано **інж. В. Маркуся.**

Звіт з діяльности Банку склав один з членів його управи, інж. **А. Мілянич**, який довше спинився над ріжними родами банків, зокрема торговельно-промислових та доказував, що нестійними та неправдивими виявилися запевнення, що, мовляв, на оснування торговельно-промислового банку у нас ще час, що такого банку нам ще непотрібно. Найкращим доказом проти таких тверджень це щораз то кращий розвиток Торговельно-Промислового Банку, який в 1936. р. мав в обороті 722.344 зол. Число членів Банку є 94 особи, з того 62 купців, 39 промисловців, 43 умових робітників, 8 ремісників, 5 робітників, 11 вільних звань, 7 правних осіб, 11 інших. Ощадностеву акцію Банку характеризує найкраще 107 вкладниць, з 3500 щадниками. Ощадностевою акцією обняли головно Львів. Найбільше щадить робітництво 1.700 зол., далі хлібороби і міщани 950 зол., умові працівники 300 зол. До дня 28. лютого ц. р. призбирав банк 27.044.23 зол. дрібних ощадностей.

Звіт з діяльности Надзірної Ради склав інж. Ониськo. По відчитанні звіту з ревізії РСУК і короткій дискусії збори одночасно затвердили біланс і признали абсолюторію Управі та Надзірній Раді. З білянсової надвишки Збори, на внесок Управи признали членам 5 прц. дивіденди від уділів.

З черги інж. **А. Мілянич** зреферував зміну статуту Торговельно-Промислового Банку, що буде називатися тепер у скороченні „Пром-Банк". Збори приняли цю зміну, затвердили прелімінар буджету Банку на 1937. р. та означили висоту зобовязань „Пром-Банку" на 500.000 зол. Висоту кредиту для фізичних осіб Збори означили до 2.000 зол., для зареєстрованих фірм до 8.000 зол.

Вкінці на внесок голови Комісії-Матки інж. Клюфаса Збори вибрали 9 членів Надзірної Ради, а саме **дир. Ярослава Скопляка ,інж. Василя Рижевського, дир. Мих. Лазорка, Олексу Гасина, інж. Олександра Ониська, інж. Ів. Ольхового, Дм. Коноха, інж. Р. Білинського та д-ра Ігора Федева** і трьох заступників: **Юліяна Ломагу, Евстахія Думина та інж. Б. Поповича.**

Збори закінчились в год. 3-ій пополудні.

—o—

Нова промова полк. А. Коца.

В понеділок 1. ц. м. відбувся у Варшаві Зїзд делегатів польського міщанства при участи 400 осіб. Наради відкрив у варшавськім ратуші в год. 5.30 вечором президент Варшави Стефан Стажинський. З черги виголосив полк. Адам Коц промову, що її трансмітувало радіо на цілу Польщу.

Слід згадати, що цей зїзд започаткує низку великих зборів і нарад у цілій Польщі, на яких представники ріжних верств польського громадянства будуть обговорювати структуру нового „табору національного обєднання" поляків.

Після Кавказу — Азербейджан.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ САТРАПИ ШАЛІЮТЬ.

(КТВ.) Газети, що виходять у Баку, переповнені виказами багатьох осіб, яким закидають націоналістичну пропаганду у високих школах Азербейджану.

„Бакінський Рабочий" з 8. лютого ц. р. повідомляє про арешт доц. Талиблі, що проводив — буцімто — цілою акцією націоналістично настроєних професорів і студентів.

Большевицькі військові відділи переводять пацифікаційну акцію в багатьох місцевостях Азербейджану.

Арештованим студентам-незалежникам закидають співпрацю з Мусаватом (еміґр. азербейджанська національна партія) та контакт із троцькістами й рівнобіжним центром.

—o—

Буджетова комісія сенату приняла прелімінар буджету.

ГОСТРИЙ НАПАД НА ВІЦЕМІН. КВЯТКОВСЬКОГО.

В суботу 27. м. м. буджетова комісія сенату радила над прелімінарем буджету і скарбовим законом, що їх приняв сойм. На початку сен. Козловський гостро накинувся на міністра скарбу Квятковського за те, що він назвав час урядування прем. Козловського некорисним для Польщі. Вкінці промовець підкреслив, що мін. Квятковський „сказав неправду". Предсідник сен. Розтворовський звернув промовцеві увагу, щоб висловлювався обережніше. Одначе сен. Козловський далі атакував мін. Квятковського кажучи, що міністр скарбу у своїй промові ввів зовсім новий тон до дискусії. Досі не було звичаю, щоб один уряд обвинувачував свого попередника. Сен. Павелец: Так не можна! Пана міністра тут нема. Сен. Козловський: Я вчора теж був неприявний.

Якщо наслідник мін. Квятковського так оцінював би його діяльність, я вважав би це за прояв поганих обичаїв. Тоді присутні члени уряду покинули салю нарад. Предсідник прикликав сен. Козловського до порядку і перервав засідання.

По перерві представники уряду вернулися назад до салі нарад. Після промови ґенерального референта буджету сен. Еверта відбулася довша дискусія над резолюціями, зголошеними підчас дискусії. Одні промовці вважали, що ці резолюції є тільки побожними бажаннями, інші доказували, що вони обовязують уряд, якщо він диспонує фондами на виконання цих резолюцій. Конкретно йшло в суботу про будову будинку „Бібліотеки Народової ім. Пілсудського". Віцемін. скарбу Гродинський висловив думку, що сен. Козловському відповість віцепрем. Квятковський на пленумі сенату чи при іншій нагоді. Сен. Радзівіл заповів голосування над цілим буджетом з міністерством хліборобства включно, підкреслюючи своє критичне становище у відношенні до політики цього міністерства. Подібну заяву зложив теж сен. Голуховський. Від УПР склав заяву **сен. В. Дешкевич, зясовуючи неґативне становище УПР до політики мін. Понятовського.**

Після того комісія сенату приняла буджет і скарбовий закон.

ВИДАЛЕНІ ЗІ СССР.

Німецьке Інформаційне Бюро подає з Москви: З 10-ох німецьких громадян, яких рішили видалити зі СССР, 9-ох відставили до границі, бо один, як комуніст, хоче виїхати не до Німеччини, лише до іншої держави. У вязниці говорили арештованим німцям, що до Німеччини небезпечно їм вертатися; німецьких дипломатичних ані консулярних представників до них не допускали.

ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЛЬОНДОНОМ І БУРҐОСОМ.

У поінформованих колах заперечують чутки, немовби бdevbrit. уряд заключив з ґен. Франком договір про доставу піриту. Тимчасом до Бурґосу їде півофіційна делеґація, що має переговорити про доставу до Анґлії піриту, овочів, вина та інших продуктів.

—o—

По широкому світі.

Французький парлямент ухвалив Блюмові вотум довіря.

Віцекороль Абісинії марш. Ґрацяні наказав виставити на ринку в Адіс Абебі тіло раса Дести. Стан здоровля Ґрацяні погіршав.

Совітські літаки знову появилися над північною Норвеґією.

2-ох німецьких летунів упало на територію підчиненну валенційському урядові. Вони зізнали, що в Севілї є 51 німецьких та італійських літаків, та що недавно прибуло туди 10.000 італійських вояків.

Латвійська поліція арештувала 80-ох комуністів, які відповідатимуть перед судом за протидержавну діяльність.

Британська кольонія Аден, що дотепер була провінцією Індії, стане від 1. квітня самостійною кольонією.

Франко-румунський торговельний договір, підписаний перед роком, тепер виповіли. 5. ц. м. розпічнуться переговори над новим договором.

Бельгійський прем'єр Ван Зеланд приїхав на кілька днів до Парижа. Його подорож мабуть має політичний характер.

Французький щоденник „Ле Тан" уважає, що Мадрид за кілька днів упаде і тоді валенційський уряд погодиться на переговори; тому він радить, щоби французький уряд уже тепер увійшов у контакт з обома еспанськими урядами у справі посередництва. Політичні кола Парижа сподіються, що Франція справді підійметься посередництва, як лише Мадрид упаде.

Княжий „Дар Просвіті" — це фонд для всенаціональних виховних змагань. Не жалімо жертв на „Дар Просвіті".

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Бобр — водний архітект.

Невесела доля звірят, що їх вважає людина шкідливими, але і не краща тих, яких уважає корисними! Одних і других убиває. Іноді убивають люди масово невинні звірята, які нпр. мають — гарні шкірки або кожушки. Тоді таких звірят стає щораз менше, аж врешті треба заводити охорону звірят, щоб вони зовсім не зникли з лиця землі. Така історія є теж і з бобром, який стає чимраз рідшим. У давньому бобрів було дуже багато, особливо в північній Америці та в Европі. Одначе мода на боброві футра причинилася до великого зменшення тих водяних звірят. У одному тільки 1820 р. Гудсонська Спілка продала 600.000 бобрів, а Канада давала річно к. 130.000 шкірок. Така сильна експльоатація викликала побоювання, що бобри зовсім вигинуть. Тоді почали люди закладати окремі боброові фарми й обмежувати експорт бобрових шкір.

Таксамо було й у Норвегії. При кінці XIX. ст. жило там усього 100 бобрів. По введенні опіки над ними Норвегія знову стала першим краєм в Европі під оглядом численности бобрів. У Німеччині є ще 260 бобрів, к. 120 у Франції, крім того живуть ще вони в Польщі й Совіт. Союзі. В Польщі можна зустрінути бобрів тільки на північному сході і на нашому Поліссі.

Праця водяного інжиніра.

Бобр незвичайно цікавий своєю будовою тіла і способом життя (не кажучи вже про каштаново-бронзові кожушки). Живе те звірятко в багнищах і над річками. Бобр має плоский заокруглений хвіст з твердими, роговими щитиками нібн лусками, в задніх ногах між пальцями оболони (щоб міг пливати) та два, трохи комічні сікачі. Хвіст є для бобра кермою при пливанні. А відгомін його ударів по воді повідомляє інших бобрів про небезпеку.

Та найцікавіші є боброві сікачі. Ними виконує він свої, такі дивні і гарні будівлі. Гострими і сильними зубами підгризає він пень дерева, аж поки воно не впаде. Тоді перепилюють бобри дерево на кусники менш-більше 1 м. довжини й тягнуть до місця призначення. Там втискають одним кінцем колоду до води на дно ріки. Ті колоди переплітають вони галуззям, а щілини виповнюють камінням і намулом. Так збудований дімок, у виді стіжка, високий на 2—3 м. має дві кімнати: долішню мешкальну, вистелену мягко і горішню — шпихлір, де бобр-господар громадить харчеві запаси на зиму: кору з дерев, потяті галузки лози і т. п. Вхід до бобрової хати укритий у воді, але „кімнати" є над поверхнею води.

Крім своїх домів будують бобри ще греблі, щоб піднести позем води на річках. Трапляється теж, що бобри не кладуть спеціяльних дімків, але поселюються у норах, прикриваючи їх галуззям. Вхід до нори є все під водою.

Охорона бобрів.

Живляться ті водяні звірята в літі рослинами, а в інших порах року — корою лози, осики, іви, вільхи, ліщини і молодих дубів. Паруються в лютім, а по 4-ох місяцях самичка родить маленькі. Бобрики по чотирьох тижнях учаться обгризати дерева, а восени є вже зовсім „дозрілі". Бобри живуть переважно 15 літ. Перед небезпекою ховаються у воду, де потраплять перебувати до 20 хвилин; потім випливають на хвилину, зачерпують повітря і знову в воду, аж відпливуть від небезпечного місця.

В останніх часах держави завели окремі боброві заповідники й заборонили бобрів вбивати. Можливо, що вдасться задержати а то й піднести число бобрів, тих гарних, з „технічними здібностями" звірят.

Віра в амулет і талізман.

Кожна річ може стати амулетом. Повіря і легенди не грають тут засадничої ролі. Наші особисті переживання намічують якийсь предмет, а наша віра дає йому „надприродну" силу. В цей спосіб „таємною силою" стає перстень, камінчик жмуток волосся, зірка чи листок конюшинки. Тайна щасливого амулету лежить у нас самих.

Віра в амулети і талізмани була вже в старинних людей. Одним із найпопулярніших амулетів є підкова. Походить вона з Єгипту. Пригадує півмісяць, символ богині Ізиди. Сьогодні нема краю, де не вважалиб підкови символом щастя. Давно прибивав римлянин підкову на воротах свого дому, щоби охоронитись перед нещастям. Нині те саме роблять наші селяни й купці, прибиваючи підкову на порозі хати.

Багато амулетів прийшло з Японії і Китаю: Будда й інші божки „щастя", що дають здоровля, успіх і багацтво. В Індіях дають відданицям срібні риби. Рибу вважали старинні єгиптяни, греки і римляни символом щастя в коханні. Зі злими духами боролися вавилонці при помочі амулетів — псів і чорного ґаляліту. Дітям і хорим завішували на шиї талізмани з кости і звірячих зубів. В Єгипті найпопулярнішими талізманами були квіти льотосу й перстені.

Улюбленими талізманами летунів є коти, пси і черепахи з кости. Амулетом шоферів є медведик — символ сили і чуйности. Слонь і олень є теж амялетами щастя. Належить сюди і малпа — символ „ганумана", індійського бога малп. Талізманом їздців є старі таляри і дукати, ловців — листя або вовчі зуби. Талізманом моряків є якор, грачів — тигровий кіготь. Нема професії чи стану, який не мав би спеціяльних амулетів.

В деяких краях істнують повіря, що амялети хоронять перед хоробами. Так нпр. котячий кіготь боронить перед болем зубів, аметист лічить хороби нервів і т. д.

—o—

Правнучки Наполеона.

В Парижі й у Бордо живуть усіми забуті правнучки Наполеона III. Старша Олена Брю д'Оркс скінчила саме 30 літ і служить за покоївку. Молодша її сестра має в Бордо малу крамничку.

Історія їх дуже проста. Князь Люї Наполеон, що опісля став імператором, у 40-их рр. мин. ст. залюбився у простій дівчині Елеонорі Верн. Вислідом їх любови було двоє нешлюбних дітей. Опісля Елеонора Вержо вийшла замуж за молочного брата імператора Пера Бюра, який усиновив діти.

Колиж Наполеон III. вступив на престіл, дав тим дітям графські титули. Один нешлюбний син граф де Лябен умер без потомства. Другий син імператора граф Брю д'Оркс мав дві доньки й сина. Син графа д'Оркса, внук Наполеона III., мав дві доньки, яким не лишив ніякого забезпечення. Тому внучки Наполеона III. мусять тяжко працювати на життя; одна як покоївка, друга як бідна купчиха.

БУДЕМО ЛІТАТИ В ПОВІТРІ ПРИ ПОМОЧІ НАШИХ РУК!

Вже в 1873. р. відомий учений Гельмгольц призадумувався, чи можливий лет людини в повітрі тільки при помочі власних мязів і вирішив тоді, що це неможливе. Та розвиток безмоторового летунства виказав, що такі лети можливі, треба тільки технічних удосконалень. Обчислення Гельмгольца поправив Шмайдлер. Він виказав, що при добрій конструкції помічного апарату, легко можна піднестись на кілька хвилин у повітря. Розуміється, що до цього потрібні передовсім добре витреновані мязи. Отже останнє слово належить до техніки. Якщо вдасться збудувати відповідний помічний апарат — питання лету при помочі людських мязів буде розвязане.

МЕВИ ВИМИРАЮТЬ.

Романтична птиця синіх морських хвиль — мева — вигибає. Те явище заобсервовано вперше перед 10 роками, в околицях Ютляндії. Причиною масового вимирання мев є занечищування надбережних вод оливою, бензиною і т. п. Товсті олії і смари, що пливуть по поверхні води, зліплюють крила мев. Через те не можуть птиці легко, а то й зовсім летіти. Минулого року забили на побережжях Ютляндії кілька тисяч мев, що їх несли морські струї. Птиці плили багато днів, даремно намагаючись відірватися від води. В останньому часі вигинуло з причини голоду майже 10 тисяч мев.

КОРАБЕЛЬ ЖІНОК.

Італійським воякам, урядникам і робітникам, що перебувають в Абісинії, заборонили женитися з абісинками в імя расових інтересів. Щоби наладнати справу подруж, рішив італійський уряд вислати до Абісинії „корпус" жінок вояків, урядників і робітників. Оце недавно вийшов із Генуї перший „корабель жінок", на якому їде до Абісинії 1.300 жінок, щоби осолодити своїм чоловікам тяжку працю в новоздобутій кольонії. Надіються, що за першим транспортом підуть чергові.

МАГАРАДЖА ЇДЕ НА КОРОНАЦІЙНІ ПАРАДИ ДО ЛЬОНДОНУ.

Магараджа Гайдерабаду, що займає перше місце серед гостей із Індій, приїде до Льондону на коронацію Юрія VI. з цілим своїм почотом. Англійський уряд віддав йому до диспозиції історичну палату Генрика VIII. Гелентон-Корт. Замешкає там магараджа на кілька тижнів із цілим своїм почотом та гаремом. Клейнотів, які привезе зі собою володар Гайдерабаду, стерегтимуть 20 детективів Скотлянд-Ярду з ручними скорострілами.

ЛІТАК-ПУЛЬМАН НА 40 ОСІБ.

Англійська фабрика літаків „Армстронг-Гвітуерт" будує тепер пасажирський літак, що буде останім словом техніки. Буде це один з найбільших літаків світу, найскоріший справді пульман-блискавка до довгих подорожей.

Ширина крил — 39 метрів. Літак може забрати 40 пасажирів, 4 людей залоги, 1 кельнера і 1 покоївку. Літак має 4 мотори, через що можна осягнути скорість 320 км. на годину.

Літак призначений до обслуги довгих комунікаційних ліній. Пасажири мають усякі вигоди. На ніч пасажирські фотелі заміняється на ліжка. Подорожні можуть спати або грати в бріджа. В літаку є маленька спіжарка й електрична кухонка. Подорожні можуть напитися гарячої кави чи чаю.

В кабіні є теж мала підручна бібліотека і читальня часописів. Правдоподібно літак призначуть до міжконтинентальних летів.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА", 3. МАЯ ч. 10?

ІСТОРІЯ... ХУСТОЧОК ДО НОСА.

Хусточки до носа мають свою історію. Першу хусточку почала вживати одна венеціянка в 1550. р. Цю хусточку називали „фарсолето". Найскорше почали вживати хусточок дами двору Генрика II., але ще довгий час уважали люди хусточки витребеньками. Цікаве, що дрезденський закон з 1595. р. забороняє простолюддю вживати хусточок, залишаючи цей „привілей" виключно князівським родам і шляхті.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Бобр – водний архітект.

Невесела доля звірят, що їх вважає людина шкідливими, але і не краща тих, яких уважає корисними! Одних і других убиває. Іноді убивають люди масово невинні звірята, які нпр. мають — гарні шкірки або кожушки. Тоді таких звірят стає щораз менше, аж врешті треба заводити охорону звірят, щоб вони зовсім не зникли з лиця землі. Така історія є теж і з бобром, який стає чимраз рідшим. У давньому бобрів було дуже багато, особливо в північній Америці та в Европі. Одначе мода на боброві футра причинилася до великого зменшення тих водних звірят. У одному тільки 1820 р. Гудсонська Спілка продала 600.000 бобрів, а Канада давала річно к. 130.000 шкірок. Така сильна експльоатація викликала побоювання, що бобри зовсім вигинуть. Тоді почали люди закладати окремі боброові фарми й обмежувати експорт бобрових шкір.

Таксамо було й у Норвегії. При кінці XIX. ст. жило там усього 100 бобрів. По введенні опіки над ними Норвегія знову стала першим краєм в Европі під оглядом чисельности бобрів. У Німеччині є ще 260 бобрів, к. 120 у Франції, крім того живуть ще вони в Польщі й Совіт. Союзі. В Польщі можна зустрінути бобрів тільки на північному сході і на нашому Поліссі.

Праця водяного інжиніра.

Бобр незвичайно цікавий своєю будовою тіла і способом життя (не кажучи вже про каштаново-бронзові кожушки). Живе те звірятко в багнищах і над річками. Бобр має плоский заокруглений хвіст з твердими, роговими щитиками нібн лусками, в задніх ногах між пальцями оболони (щоб міг пливати) та два, трохи комічні сікачі. Хвіст є для бобра кермою при пливанні. А відгомін його ударів по воді повідомляє інших бобрів про небезпеку.

Та найцікавіші є боброві сікачі. Ними виконує він свої, такі дивні і гарні будівлі. Гострими і сильними зубами підгризає він пень дерева, аж поки воно не впаде. Тоді перепиловують бобри дерево на кусники менш-більше 1 м. довжини й тягнуть до місця призначення. Там втискають одним кінцем колоду до води на дно ріки. Ті колоди переплітають вони галуззям, а щілини виповнюють камінням і намулом. Так збудований дімок, у виді стіжка, високий на 2—3 м. має дві кімнати: долішню мешкальну, вистелену мягко і горішню — шпихлір, де бобр-господар громадить харчеві запаси на зиму: кору з дерев, потяті галузки лози і т. п. Вхід до бобрової хати укритий у воді, але „кімнати" є над поверхнею води.

Крім своїх домів будують бобри ще греблі, щоб піднести позем води на річках. Трапляється теж, що бобри не кладуть спеціяльних дімків, але поселюються у норах, прикриваючи їх галуззям. Вхід до нори є все під водою.

Охорона бобрів.

Живляться ті водяні звірята в літі рослинами, а в інших порах року — корою лози, осики, іви, вільхи, ліщини і молодих дубів. Паруються в лютім, а по 4-ох місяцях самичка родить маленькі. Бобрики по чотирьох тижнях учаться обгризати дерева, а восени є вже зовсім „дозрілі". Бобри живуть переважно 15 літ. Перед небезпекою ховаються у воду, де потраплять перебувати до 20 хвилин; потім випливають на хвилину, зачерпують повітря і знову в воду, аж відпливуть від небезпечного місця.

В останніх часах держави завели окремі боброві заповідники й заборонили бобрів вбивати. Можливо, що вдасться задержати а то й піднести число бобрів, тих гарних, з „технічними здібностями" звірят.

Віра в амулет і талізман.

Кожна річ може стати амулетом. Повіря і легенди не грають тут засадничої ролі. Наші особисті переживання намічують якийсь предмет, а наша віра дає йому „надприродну" силу. В цей спосіб „таємною силою" стає перстень, камінчик жмуток волосся, зірка чи листок конюшинки. Тайна щасливого амулету лежить у нас самих.

Віра в амулети і талізмани була вже в старинних людей. Одним із найпопулярніших амулетів є підкова. Походить вона з Єгипту. Пригадує півмісяць, символ богині Ізиди. Сьогодні нема краю, де не вважалиб підкови символом щастя. Давно прибивав римлянин підкову на воротах свого дому, щоби охоронитись перед нещастям. Нині те саме роблять наші селяни й купці, прибиваючи підкову на порозі хати.

Багато амулетів прийшло з Японії і Китаю: Будда й інші божки „щастя", що дають здоровля, успіх і багацтво. В Індіях дають відданицям срібні риби. Рибу вважали старинні єгиптяни, греки і римляни символом щастя в коханні. Зі злими духами боролися вавилонці при помочі амулетів — псів і чорного ґаляліту. Дітям і хорим завішували на шиї талізмани з кости і звірячих зубів. В Єгипті найпопулярнішими талізманами були квіти льотосу й перстені.

Улюбленими талізманами летунів є коти, пси і черепахи з кости. Амулетом шоферів є медведик — символ сили і чуйности. Слонь і олень є теж амялетами щастя. Належить сюди і малпа — символ „ганумана", індійського бога малп. Талізманом їздців є старі таляри і дукати, ловців — листя або вовчі зуби. Талізманом моряків є якор, грачів — тигровий кіготь. Нема професії чи стану, який не мав би спеціяльних амулетів.

В деяких краях істнують повіря, що амялети хоронять перед хоробами. Так нпр. котячий кіготь боронить перед болем зубів, аметист лічить хороби нервів і т. д.

—о—

Правнучки Наполєна.

В Парижі й у Бордо живуть усіми забуті правнучки Наполеона III. Старша Олена Брю д'Оркс скінчила саме 30 літ і служить за покоївку. Молодша її сестра має в Бордо малу крамничку.

Історія їх дуже проста. Князь Люї Наполеон, що опісля став імператором, у 40-их рр. мин. ст. залюбився у простій дівчині Елеонорі Вери. Вислідом їх любови було двоє нешлюбних дітей. Опісля Елеонора Вержо вийшла замуж за молочного брата імператора Пєра Бюра, який усиновив діти.

Колиж Наполеон III. вступив на престіл, дав тим дітям графські титули. Один нешлюбний син граф де Лябен умер без потомства. Другий син імператора граф Брю д'Оркс мав дві доньки й сина. Син графа д'Оркса, внук Наполеона III., мав дві доньки, яким не лишив ніякого забезпечення. Тому внучки Наполеона III. мусять тяжко працювати на життя; одна як покоївка, друга як бідна купчиха.

Читайте „Діло"!

БУДЕМО ЛІТАТИ В ПОВІТРІ ПРИ ПОМОЧІ НАШИХ РУК!

Вже в 1873. р. відомий учений Гельмгольц призадумувався, чи можливий лет людини в повітрі тільки при помочі власних мязів і вирішив тоді, що це неможливе. Та розвиток безмоторового летунства виказав, що такі лети можливі, треба тільки технічних удосконалень. Обчислення Гельмгольца поправив Шмайдлер. Він виказав, що при добрій конструкції помічного апарату, легко можна піднестись на кілька хвилин у повітря. Розуміється, що до цього потрібні передовсім добре витреновані мязи. Отже останнє слово належить до техніки. Якщо вдасться збудувати відповідний помічний апарат — питання лету при помочі людських мязів буде розвязане.

МЕВИ ВИМИРАЮТЬ.

Романтична птиця синіх морських хвиль — мева — вигибає. Те явище заобсервовано вперше перед 10 роками, в околицях Ютляндії. Причиною масового вимирання мев є занечищування надбережних вод оливою, бензиною і т. п. Товсті олії і смари, що пливуть по поверхні води, зліплюють крила мев. Через те не можуть птиці легко, а то й зовсім летіти. Минулого року забили на побережжях Ютляндії кілька тисяч мев, що їх несли морські струї. Птиці плили багато днів, даремно намагаючись відірватися від води. В останньому часі вигинуло з причини голоду майже 10 тисяч мев.

КОРАБЕЛЬ ЖІНОК.

Італійським воякам, урядникам і робітникам, що перебувають в Абісинії, заборонили женитися з абісинками в імя расових інтересів. Щоби наладнати справу подруж, рішив італійський уряд вислати до Абісинії „корпус" жінок вояків, урядників і робітників. Оце недавно вийшов із Генуї перший „корабель жінок", на якому їде до Абісинії 1.300 жінок, щоби осолодити своїм чоловікам тяжку працю в новоздобутій кольонії. Надіються, що за першим транспортом підуть чергові.

МАГАРАДЖА ЇДЕ НА КОРОНАЦІЙНІ ПАРАДИ ДО ЛЬОНДОНУ.

Магараджа Гайдерабаду, що займає перше місце серед гостей із Індій, приїде до Льондону за коронацію Юрія VI. з цілим своїм почотом. Англійський уряд віддав йому до диспозиції історичну палату Генрика VIII. Гелентон-Корт. Замешкає там магараджа на кілька тижнів із цілим своїм почотом та гаремом. Клейнотів, які привезе зі собою володар Гайдерабаду, стерегтимуть 20 детективів Скотлянд-Ярду з ручними скорострілами.

ЛІТАК-ПУЛЬМАН НА 40 ОСІБ.

Англійська фабрика літаків „Армстронг-Гвітуерт" будує тепер пасажирський літак, що буде останнім словом техніки. Буде це один з найбільших літаків світу, найскоріший справді пульман-блискавка до довгих подорожей.

Ширина крил — 39 метрів. Літак може забрати 40 пасажирів, 4 людей залоги, 1 кельнера і 1 покоївку. Літак має 4 мотори, через що можна осягнути скорість 320 км. на годину.

Літак призначений до обслуги довгих комунікаційних ліній. Пасажири мають усякі вигоди. На ніч пасажирські фотелі замінюється на ліжка. Подорожні можуть спати або грати в бріджа. В літаку є маленька спіжарка й електрична кухонка. Подорожні можуть напитися гарячої кави чи чаю.

В кабіні є теж мала підручна бібліотека і читальня часописів. Правдоподібно літак призначуть до міжконтинентальних летів.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ДАТОК на УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ У Т-ВІ „СИЛА", 3. МАЯ ч. 10?

ІСТОРІЯ... ХУСТОЧОК ДО НОСА.

Хусточки до носа мають свою історію. Першу хусточку почала вживати одна венеціянка в 1550. р. Цю хусточку називали „фарсолето". Найскорше почали вживати хусточок дами двору Генрика II., але ще довгий час уважали люди хусточки витребеньками. Цікаве, що дрезденський закон з 1595. р. забороняє простолюддю вживати хусточок, залишаючи цей „привілей" виключно княжівським родам і шляхті.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Спортова література.

Українське спортове життя стихійно розвивається, перемагаючи навіть такі важкі перепони як інертність і невирозумілість власного громадянства. Повстають не тільки нові спортові одиниці але скріплюється життєздатність тих, що вже існують і одночасно рівень українського спорту підіймається чимраз ближче тих вершин, на яких ми хотілиб його бачити. Та не можна обманювати себе хочби навіть найкращими успіхами — що український спорт буде розвиватися і далі стихійно — сам від себе і що цей стихійний розвиток звільнює нас від якихнебудь зусиль, від дальшої ітенсивної праці над посиленням та основним закріпленням спортового руху.

Чимало прогалин істнує ще в нашому спортовому житті, що їх тільки наша активність зможе усунути.

Одною з таких прогалин, що її якнайскоріше треба виповнити, є справа спортової літератури, яку інші нації із високим рівнем спортового життя поклали як основу спортового руху, як основу пропаганди спорту серед найширших мас. Хоч у нас є вже своя убога спортова література і преса, та хоч вона намагається виповнити ту прогалину — невдається це саме через недостачу зрозуміння серед самих спортових мас.

Принялася чомусь у нас думка, що спортовцеві треба тільки вправ, щоби осягнути відповідну форму. Спортова література, спортові часописи це речі для доброго спортовця непотрібні. Він вдоволюється „власним" спортовим досвідом добутим на спортовому майдані. Досвід добутий на майдані без ніяких вказівок ні порад — це хаос несистематичних вправ, часто поплутаних у противорічному порядку. Що такий „досвідчений" тренінг не приносить ніякої користи а навпаки школу, про це не треба нікого переконувати.

Кожна ділянка людського життя має свою літературу, в якій досвід людини зафіксований у книжці, часописі, чи журналах передається іншим людям до вжитку. Тим самим улекшується працю майбутніх поколінь, які не потребують добувати досвіду від початку, тільки користуються досвідом своїх попередників. Навпаки, ті нові покоління удосконалюють здобутки своїх попередників, розвивають, поглиблюють їхні думки й ідеї.

Це життєве право має величезне приміненння у спорті. І тут спортовці користуються спортовою літературою, з якої черпають не тільки сухі вказівки, які вправи ужити, щоби осягнути найкращу форму, але й думки — ідеї, які вказують ясно шлях фізичного виховання від грецьких гімназій по сьогоднішні олімпійські стадіони. Зокрема українські спортовці, що повинні всіх зусиль прикладати до фізичного виховання нації, не сміють легковажити собі такого важного помічного чинника, яким є спортова література.

Мусимо собі зясувати з цього справу, що — на жаль — зацікавлення спортовою літературою є у нас майже ніяке. З істнуючих спортових товариств ледви кілька моглоби похвалитися сякою-такою спортовою бібліотекою, величезна більшість немає навіть найконечніших спортових підручників і правильників.

Чи можна при такому стані говорити про доцільність і плановість у внутрішньому життю такого товариства? Чи рівень таких товариств і змагунів може покращати?

Поодиноких спортовців, які придбали собі бібліотеку зложену з 20—30 прм. спортової літератури, можна не тільки у Львові але в цілому краю почислити на пальцях.

При такому стані, всі спортові видання, які під цю пору появляються, повинні товариства, чи змагуни, просто розхоплювати. Тимчасом справа не виглядає так дуже весело. Загал наших спортовців — змагунів і організаційних діячів ставиться ще доволі легковажно до спортової літератури, недоцінюючи якслід ваги друкованого слова для спортовців.

Це хибне становище слід рішуче змінити, щоб і українське спортове життя пішло правильними шляхами, кермуючись відповідними напрямними і вказівками. Віримо, що український спортовий загал зрозуміє, що неможливий буде правильний розвиток спортового руху без власної спортової літератури, і змінить своє байдужне відношення до праці українських спортових видавництв.

Найкращим приятелем спортовця, його дорадником і помічником є друковане слово!

Роман Сливка.

Спортові висліди.

КОПАНИЙ МЯЧ.

Погонь — Тім 3:1 (2:1). Перші футболові змагання які відбулись у Львові не вдоволили нікого, ні провідників, ні змагунів ні тієї жмінки глядачів, що прийшли на змагання. Тім складався з грачів України, Погоні, Чорних і Гасмонеї. З України грали оба Скоцені і Богурад. Тім грав дуже слабо а Погонь, хоч мала перевагу також нікого не вдоволила. Ворота для Погоні добули: Матіяс, Нехцьол і Люхтер. Тім добув ворота зі самовбивчого стрілу Галика.

Львовянка I — Львовянка II 4:0 (2:0).

КРАКІВ. **Краковія — Напшуд 6:2 (4:1).** Товариські змагання закінчились заслуженою перемогою Краковії.

КРАКІВ. **Висла — Корона 4:1 (0:0).** Лігова Висла перемогла А-клясову Корону, яка грала зовсім добре.

ТАРНІВ. **Тарновія — Мосьціце 4:2.**

КАТОВИЦІ. **Рух — Іскра 12:1.**

ЗМАГАННЯ ЧЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

НАХОД. **С. К. Наход — Русь Ужгород 3:1.** Русь виявила в тих змаганнях кращу форму як у мин. сезоні, тому можна сподіватись, що виб'ється в дальших змаганнях з останнього місця та вдержиться в Державній Лізі.

ПРАГА. Спарта — С. К. Братислава 2:2 (2:0).

ПРАГА. Славія — Вікторія Жижков 1:1 (1:0)

ПІЛЬЗНО. Вікторія Пільзно — С. К. Пільзно 1:1.

БРНО. Мор. Славія — С. К. Жиденіце 1:1 (0:0)

Ці змагання, що велися на розмоклому грищі суддя перервав в 15-ій хвилині другої половини. Імовірно будуть ці змагання уневажнені.

Не грали С. К. Простейов з Кладном, бо грище Простейова було зовсім не придатне до гри.

Табеля Чеської Державної Ліги.

1. Славія	13	21	48:13
2. Спарта	12	20	41:12
3. Простейов	12	16	31:22
4. Братислава	13	16	22:20
5. Наход	13	14	31:24
6. С. К. Пільзно	13	14	31:24
7. Жиденіце	12	14	20:20
8. Вікторія Жижков	13	12	30:26
9. Кладно	12	9	25:31
10. Вікторія Пільзно	13	8	13:26
11. Мор. Славія	12	3	11:38
12. Русь	12	3	12:49

ВІДЕНСЬКА ЛІГА.

Австрія — Вієнна 2:1; Адміра — Фльорідсдорф 6:0; Вакер — Рапід 3:0; Спортклюб — Фаворітнер 1:0; Віц — Постспорт 2:1.

ГАКІВКА

Канада мистцем світу.

В суботу 27. м. м. закінчилось в Льондоні гакійове мистецтво світу. Його здобула Канада відбираючи мистецтво Англії. Останні змагання дали такі висліди:

Англія — Німеччина 5:0 (3:0, 1:0, 1:0).

Канада — Швайцарія 2:1. Канада виграла щойно по продовженню.

КАТОВИЦІ. **Варшава — Шлеськ 0:0.** У шлеській дружині грали оба канадійці останній раз перед своїм виїздом

Програна Польщі у Брісселі.

БРІСЕЛЬ. **Етоаль де Норд — Польща 5:1 (2:0, 1:1, 2:0).** Одинокі ворота для Польщі здобув Ступницький. Брісельське грище коротше 9 м. від звичайного.

ВІДБИВАНКА.

Змагання Соколів.

В неділю 28. м. м. закінчились змагання за сокільське першенство Львова. Змагалися найкращі сокільські дружини. Вислід змагань тримав глядачів до останньої хвилини в напруженні.

У вислідi: 1) Сокіл IV 6 д. т. 0 стр. т.; 2) Сокіл-Батько 4 д. т. 2 стр.; 3) Сокіл III 2 д. т. 4 стр.; 4) Сокіл V 0 д. т. Рівень гри всіх дружин однаковий. Про перемогу рішали спокій та змагова рутина

БОКС.

ЛЬВІВ. **Чорні — Стшелец 16:0 в. о.**

Товариські змагання 12:4.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Г. Ц. П. 12:4**

БИДГОЩ. **Бидгощ — Гнезно 15:3.**

ВАРШАВА. **Окенце — І. К. П. 8:8**

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ БОЙКІВЩИНИ.

У неділю, 28. м. м. відбулися у Славську міжфілійні К. Л. К. лещетарські змагання Бойківщини, зорганізовані в рямцях ювилею КЛК у Славську.

До змагань зголосилося поважне число змагунів із Філій КЛК — Славсько, Тарнавка, Гребенів, Грабовець, Волосянка, Рожанка Нижня, Лавочне й інші.

У швидкісних змаганнях в їзді — переміг Штангенер (КЛК Славсько) у часі 4:54 м. 2) Краль М. 4:55 м., 3) Магурчак (Тарнавка) 4:58 м., 4) Молоданець (Волосянка), 5) Гальович (Тарнавка), 6) Гершковський (Тарнавка), 7) Коронеевич (Славсько).

Похорон священника-громадянина.

Дня 27. лютого ц. р. провожало українське громадянство Золочівщини о. шамбеляна д-ра **Степана Юрика** на вічний спочинок. Останні християнська послуга, віддавана цьому взірцевому душпастиреві і громадянинові, перетворилася у величаву релігійну й національну маніфестацію українців Золочівської Землі. Нема либонь села в Золочівщині, яке не вислалоб на цей день до Золочева своїх делегатів. На мурах міста було аж 10 клепсидр.

Точно в год. 10. почалась у церкві св. Миколая заупокійна Служба Божа, яку відправив о. сов. С. Малий в окруженні о. візит. Малиновського, о. декана Кулика, о. Пришляка й о. ігумена Шуплата; діяконували о. Мих. Блозовський та о. Юрій Малий. Підчас богослужения співав церковний хор, котрому Покійник присвячував за життя багато печаливої уваги: В поході на цвинтар взяло участь 43 гр.-кат. і 3 римо-кат. священників. Прибули на похорон священичі делеґації з деканатів: зборівського, олієвського, бузецького, унівського й поморянського. Глибоко продуману і зворушливу проповідь виголосив у церкві над отвертою домовиною Покійника о. Марків, парох Княжа.

В похороннім поході взяло участь к. 7.000 народу. Панував взірцевий порядок. Порядкову сторожу виконували члени місцевих українських спортових і тіловиховних товариств, як теж просвітянська молодь Золочівщини. Підчас походу на цвинтар грала орхестра місцевого „Сокола“ й на зміну співав церковний хор.

Покійник не бажав собі над могилою прощальних промов. Тому делеґати ріжних установ і товариств обмежились до коротких останніх поклонів. Д-р В. Барвінський прощав Покійного від його учнів, о. ректор Малиновський від Духовної Академії у Львові й адв. д-р Т. Ваньо від усіх українських установ Золочева.

——o——

НОВИНКИ.

— **В справі щомісячного безплатного книжкового додатку.** Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на березень прислали найдалі до 15. III. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на березень і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші **точні і безпосередні передплатники,** що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

Шевченківський виклад д-ра Е. Ю. Пеленського „З класичних традицій у Т. Шевченка“ улаштовує Т-во ім. П. Могили в середу 3. березня в „Українській Бесіді“, год. 7., вступ за добровільними датками.

— **Нова протиукраїнська організація.** В салі поліклініки у Львові відбулися в неділю установчі збори нової організації „Зєдночене полякуф Земі Червєнскєй“. Збори відкрив югославянський консуль д-р Височанський після чого проф. Ст. Грабський обговорив потребу обєднання польського населення у Сх. Галичині. Принято резолюцію, що закликає до польської експанзії на східних „кресах“. М. і. підкреслено необхідність співпраці польського громадянства з владою. До управи нової організації належать м. ін.: проф. Ст. Грабський, проф. Буяк, адв. д-р Боровец, проф. Макаревич, кінгар Полонецький.

— **24-годинна голодівка жидівських студентів.** У львівському жидівському Академічному Домі на вічу в неділю ухвалили одноголосно відбути 24-годинну голодівку на знак протесту проти „лавкового ґета“ в університетах. Вислали телеграми до президента Польщі, премієра Складковського, міністра освіти Свєнтоховського, ректорів усіх високих шкіл, до політичних партій і до львівської м. ради. Після зборів ок. 800 студентів остало в Акад. Домі та почали голодівку. У понеділок вивісили на будинку Акад. Дому транспаренти з написом „Голодуємо“ і „Геть із ґетом у високих школах“. Около год. 11. на домагання поліції транспаренти зняли. У понеділок відбули жидівські студенти друге віче, на якому вибрали делеґацію, що має засувати ректорам ухвалені резолюції. У резолюціях протестують проти безупинної антисемітської акції у вис. школах та стверджують, що не дадуть себе зіпхати до катеґорії громадян другої класи.

— **На заробітки до Люксембурґа.** Рільнича Палата заявила польському урядові, що 1.000 робітників з Польщі найде працю в Люксембурґу. Почнуть їх вербувати небавком.

— **Ще один сфінгований грабунок.** Ізраїль Кац, молодий урядовець одного банкового дому у Львові, повідомив комісаріят поліції на головному двірці, що хтось вирвав йому течку з 500 зл., які він хотів надати на почті. Тому, що не було свідків цього нападу, поліції видалася справа підозрілою. Після довших допитів Кац признався, що напад він видумав. Кац признався, що грошевий лист, який він відобрав замісць свого шефа з почти, він сховав до спілки з братом у пивниці, а лист, в якому не було ніяких грошей, пішов надавати на почту на головному двірці, де відіграв невдалу комедію. Найцікавіше притім, що ніхто не знав, що у грошевому листі, відобраному з почти, було 10.000 зол., бо на коперті було виписаних тільки 500 зол. (Штучка, щоб уникнути більшої почтової оплати.)

— **Страйки в тартаках.** В тартаку в Кальниці ліського повіту застрайкували робітники, домагаючись підвишки винагороди. Страйк робітників у тартаку гр. Потоцького в Займичках сяніцького повіту скінчився угодово.

— **За зловживання в чортківському суді.** До переведення карної розправи проти ем. прокуратора при окружнім суді в Чорткові, Соколовського і окружного судді у Львові Ґонсьоровського, визначено окружний суд у Любліні. Закидують їм зловживання в часі виконування службових обовязків у чортківському окружному суді. Крім того потягнено до відповідальности богатих власників реальностей з Чорткова і Львова.

— **Матримоніяльна афера на основі анонсу.** У Львові арештовано Рудольфа Матайсля, абсольвента гімназії, який подаючи себе за інжініра, виманив від Марії М., учительки із Франції, 3.000 зол., обіцюючи з нею оженитись. Подавав себе теж за урядовця „Польмину“, хоч звідтам давно його за крадіж видалили. Тимчасом він був безробітним, в додатку жонатим і має троє дітей. З п-ою М. познайомився на основі анонсу, який вона оголосила в „І. К. Ц.“.

— **Львівська хроніка.** З костела св. Войтіха забрали злодії скарбонку з грішми. Золотої чаші та інших дорогоцінностей не рушили. — Арештовано 20-літнього Петра Кричака, кравецького помічника, родом із Сорік, що допустився кількох грабунків, вириваючи жінкам торбинки з грішми. — Із тютюневого склепу при вул. Третього Мая вкрали 100 зол. готівкою і тютюневі вироби на 4.530 зол. — Із четвертого поверху при вул. Третього Мая вискочила на вулицю 40-літна Берта Мерівна, донька деревного промисловця і вбилась на місці.

— **Краєва хроніка.** В Радошицях пов. Сянік Іван Шипечко пробив на весіллі ножем Юрка Кузя, який незабором помер. — У Скалі борщівського повіту арештовано шайку пачкарів, що переносила ріжні товари крізь границю.

— **Нинішні вчені.** Як повідомляє польська преса Вінкентій Ржимовський прислав Польській Академії Літератури заяву, що не хоче далі брати участи в її праці. Президія Академії Літератури на засіданні дня 27. м. м. приняла резиґнацію Ржимовського, який з тим днем перестав бути членом академії. Як відомо, Ржимовський мусів покинути академію через те, що скомпромітував своє імя плагіятом творів Расселя і інших чужинних авторів.

— **За бльокаду варшавського університету.** Надзвичайна дисциплінарна комісія, покликана міністерством освіти у справі бльокади варшавського університету, оголосила досі 101 присудів, якими 61 студентів засудили на кару позбавлення участи у студентському життю, впродовж одного до двох років, 39 висловлено наґану, а в одному випадку релеґовано на один рік. Комісія має розглянути ще справи коло 100 студентів.

— **Слід роверу зрадив грабіжника.** В поштовому уряді в Ченстохові зрабовано кілька днів тому пачку зі сумою 3.000 зол. Одначе сміливий грабіжник не довго тішився своєю добичею. Поліція звернула увагу на сліди ровера, яким він утік. Сліди вели кільканацяти вулицями і врешті помогли поліції викрити злодія, яким показався 25-літній Станислав Цекус. Його арештували разом із спільником.

— **Сусіди вкрали дім.** Власник фільварку Камінка громади Кушелево новгородського пов. Буда вкрали йому мешкальний дім. Показалоту повідомив поліцію, що з фільварку Камінка ся, що дім розібрали і продали до іншої місцевости сусіди із села Камінка Буда.

— **Повісили бандита.** На подвірі вязниці в Познані повісили 23-літнього Маріяна Бялковського, засудженого на смерть за вбивство трьох осіб у Кротошині. Його спільника Марковича застрілила поліція підчас погоні.

— **Книжка заборонена в Австрії.** Австрійський уряд заборонив розповсюднювати на терені Австрії книжку Анни Вітек п. з. „Цікаві ревеляції про ц. к. стару Австрію“. Книжка вийшла накладом одної видавничої фірми в Мінхені.

— **Грабунковий напад на поштовий самохід.** У французькому місті Е-ан-Прованс кількох напасників з револьверами в руках здержали вечором на вулиці поштовий самохід, стероризували шофера і поїхали в найшвидшому темпі за місто. В самоході находилося кільканацять мішків з грішми і цінними пересилками вартости поверх міліона франків. Все те стало добичею бандитів, які залишили самохід 10 км. за містом.

— **Бомби в кінах.** В сімох кінових салях у Ню Йорку вибухли одночасно бомби, наповнені смердячими і сльозними ґазами. Серед тисячі видців вибух переполох, наслідком чого 100 осіб потерпіло рани, а 35 мусіли відставити до шпиталю. Бомби мали годинниковий механізм, тому вибухли всі одночасно.

— **Як полюють німці.** В 1936 р. застрілено в Німеччині 200 тисяч сернюків, 800 тисяч серен, 2.7 міліона заяців, 1.2 міліона диких кріликів і 2 міліони куропатв.

— **Бандитизм у Манджурії.** Недалеко Голічену в північній Манджурії кількасот бандитів напало на японський відділ, що робив поміри під охороною манджурських вояків. У двогодинному бою вбито 13 японців. Інший японський відділ дістався також у засідку, причому згинуло трьох вояків.

— **Ріжні вістки.** Італієць Домініко Перті застрілив з револьвера жінку віденського адвоката Гольдрайха. Прохожі зловили його на вулиці і злінчували. — В південній Валії знайшли останки пасажирського літака, що пропав 19. лютого ц. р. Два пільоти і три пасажири згинули, а два пасажири вратувалися. — В Мінхені наїхав вантажний самохід на поштовий омнібус, причому згинули три жінки. — В совітській Росії арештовано досі 44 німецьких громадян. — У Старій Загорі повішено трьох болгарських терористів, засуджених на смерть за низку вбивств і терористичних актів.

——o——

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Жалібна академія в честь В. Стефаника у держ. ґімназії. Сумний голос посмертних дзвонів із Русова відбився жалібним гомоном у палких серцях шк. молоді держ. гімназії з українською мовою навчання нашого „надсянського города“. „Україністичний Гурток“ учнів, що носить назву „ім. Євшана“ (б. учня перем. гімназії), коли вичитав про смерть автора „Мого Слова“, [illegible] на жалібні сходини і вирішив ушанувати память різьбаря українського слова окремою академією, в якій взялаб участь дирекція, учит. збір, усі учні заведення та їх батьки. Підготовлена академія відбулася 11. лютого ц. р. пополудні у гімн. залі з такою програмою: 1) Муж. хор учнів відспівав староукраїнську жалібну пісню: „Ой Морозе, Морозенку“, яку присутні вислухали повставши з місць. 2) Опісля відчитав учень кл. VIII. свій реферат про літературну творчість пок. Василя Стефаника. 3) По рефераті слідувала деклямація учня класи VII. твору „Сон“. 4) А що наша [illegible] Родичів закупила для нашої гімназії концертовий фортепіян, то на четверту точку відограла молода [illegible] піяністка п. Ярослава Попельська (донька тут. професора) жалібний марш Шопена. 5) Потім ішла інсценізація новелі Стефаника „Дитяча пригода“ — у режисерії і виконанні учнів. 6) На закінчення виголосив опікун „Гуртка“ проф. д-р К. Гнатюк слово про літературну

Похорон священника-громадянина.

Дня 27. лютого ц. р. провожало українське громадянство Золочівщини о. шамбеляна д-ра Степана Юрика на вічний спочинок. Остання християнська послуга, віддавана цьому взірцевому душпастиреві і громадянинові, перетворилася у величаву релігійну й національну маніфестацію українців Золочівської Землі. Нема либонь села в Золочівщині, яке не вислалоб на цей день до Золочева своїх делегатів. На мурах міста було аж 10 клепсидр.

Точно в год. 10. почалась у церкві св. Миколая заупокійна Служба Божа, яку відправив о. сов. С. Малий в окруженні о. візит. Малиновського, о. декана Кулика, о. Пришляка й о. ігумена Шуплати; діяконували о. Мих. Блозовський та о. Юрій Малий. Підчас богослуження співав церковний хор, котрому Покійник присвячував за життя багато печаливої уваги. В поході на цвинтар взяло участь 43 гр.-кат. і 3 римо-кат. священиків. Прибули на похорон священичі делегації з деканатів: зборівського, оліїського, бузецького, унівського й поморянського. Глибоко продуману і зворушливу проповідь виголосив у церкві над отвертою домовиною Покійника о. Марків, парох Княжа.

В похороннім поході взяло участь к. 7.000 народу. Плянував взірцевий порядок. Порядкову сторожу виконували члени місцевих українських спортових і тіловиховних товариств, як теж просвітянська молодь Золочівщини. Підчас походу на цвинтар грала орхестра місцевого „Сокола" й на зміну співав церковний хор.

Покійник не бажав собі над могилою прощальних промов. Тому делегати ріжних установ і товариств обмежились до коротких останніх поклонів. Д-р В. Барвінський прощав Покійного від його учнів, о. ректор Малиновський від Духовної Академії у Львові й адв. д-р Т. Ваньо від усіх українських установ Золочева.

—o—

НОВИНКИ.

— В справі щомісячного безплатного книжкового додатку. Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на березень прислали найдалі до 15. III. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на березень і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші точні і безпосередні передплатники, що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

Шевченківський виклад д-ра Е. Ю. Пеленського „З класичних традицій у Т. Шевченка" улаштовує Т-во ім. П. Могили в середу 3. березня в „Українській Бесіді", год. 7., вступ за добровільними датками.

— Нова протиукраїнська організація. В салі політехніки у Львові відбулися в неділю установчі збори нової організації „Зєдночене полякуф Земі Червєньскей". Збори відкрив югославянський консуль д-р Височанський дісля чого проф. Ст. Грабський обговорив потребу обєднання польського населення у Сх. Галичині. Принято резолюцію, що закликає до польської експанзії на східних „кресах". М. і. підкреслено необхідність співпраці польського громадянства з владою. До управи нової організації належать м. ін.: проф. Ст. Грабський, проф. Бужк, адв. д-р Боровєц, проф. Макаревич, книгар Полонецький.

— 24-годинна голодівка жидівських студентів. У львівському жидівському Академічному Домі на вічу в неділю ухвалили одноголосно відбути 24-годинну голодівку на знак протесту проти „лавкового гета" в університетах. Вислали телеграми до президента Польщі, премієра Складковського, міністра освіти Свентославського, ректорів усіх високих шкіл, до політичних партій і до львівської м. ради. Після зборів ок. 800 студентів остало в Акад. Домі та почали голодівку. У понеділок вивісили на будинку Акад. Дому транспаренти з написом „Голодуємо" і „Геть із ґетом у високих школах". Около год. 11. на домагання поліції транспаренти зняли. У понеділок відбули жидівські студенти друге віче, на якому вибрали делеґацію, що має засувати ректорам ухвалені резолюції. У резолюціях протестують проти безупинної антисемітської акції у вис. школах та стверджують, що не дадуть себе впихати до катеґорії громадян другої класи.

— На заробітки до Люксембурга. Рільнича Палата заявила польському урядові, що 1.000 робітників з Польщі найде працю в Люксембургу. Почнуть їх вербувати небавком.

— Ще один сфінгований грабунок. Ізраїль Кац, молодий урядовець одного банкового дому у Львові, повідомив комісаріят поліції на головному двірці, що хтось вирвав йому течку з 500 зл., які він хотів надати на почті. Тому, що не було свідків цього нападу, поліції видалася справа підозрілою. Після довших допитів Кац признався, що напад він видумав. Кац признався, що грошевий лист, який він відобрав замість свого шефа з почти, він сховав до спілки з братом у пивниці, а лист, в якому не було ніяких грошей, пішов надавати на почту на головному двірці, де відіграв невдалу комедію. Найцікавіше притім, що ніхто не знав, що у грошевому листі, відобраному з почти, було 10.000 зол., бо на коперті було вписаних тільки 500 зол. (Штучка, щоб уникнути більшої почтової оплати.)

— Страйки в тартаках. В тартаку в Кальниці ліського повіту застрайкували робітники, домагаючись підвишки винагороди. Страйк робітників у тартаку гр. Потоцького в Займичках сяніцького повіту скінчився угодою.

— За зловживання в чортківському суді. До переведення карної розправи проти ем. прокуратора при окружнім суді в Чорткові, Соколовського і окружного судді у Львові Гонсьоровського, визначено окружний суд у Любліні. Закидують їм зловживання в часі виконування службових обовязків у чортківському окружному суді. Крім того потягнено до відповідальности богатих власників реальностей з Чорткова і Львова.

— Матримоніяльна афера на основі анонсу. У Львові арештовано Рудольфа Матайсля, абсольвента гімназії, який подаючи себе за інжиніра, виманив від Марії М., учительки із Франції, 3.000 зол., обіцюючи з нею оженитись. Подавав себе теж за урядовця „Польміну", хоч звідтам давно його за крадіж видалили. Тимчасом він був безробітним, в додатку жонатим і має троє дітей. З п-ою М. познайомився на основі анонсу, який вона оголосила в „І. К. Ц.".

— Львівська хроніка. З костела св. Войтіха забрали злодії скарбонку з грішми. Золотої чаші та інших дорогоцінностей не рушили. — Арештовано 20-літнього Петра Кричака, кравецького помічника, родом із Сорок, що допустився кількох грабунків, вириваючи жінкам торбинки з грішми. — Із тютюнового склепу при вул. Третього Мая вкрали 100 зол. готівкою і тютюневі вироби на 4.530 зол. — Із четвертого поверху при вул. Третього Мая вискочила на вулицю 40-літня Берта Мерівна, донька дерешного промисловця і вбилась на місці.

— Країва хроніка. В Радошицях пов. Сянік Іван Шапечко пробив на весіллі ножем Юрка Куця, який незабаром помер. — У Скалі борщівського повіту арештовано шайку пачкарів, що переносила ріжні товари крізь границю.

— Нинішні вчені. Як повідомляє польська преса Вінкентій Ржимовський прислав Польській Академії Літератури заяву, що не хоче далі брати участи в її праці. Президія Академії Літератури на засіданні дня 27. м. м. приняла резиґнацію Ржимовського, який з тим днем перестав бути членом академії. Як відомо, Ржимовський мусів покинути академію через те, що скомпромітував своє імя плягіятом творів Расселя і інших чужинних авторів.

— За бльокаду варшавського університету. Надзвичайна дисциплінарна комісія, покликана міністерством освіти у справі бльокади варшавського університету, оголосила досі 101 присудів, якими 61 студентів засудили на кару позбавлення участи у студентському житті, впродовж одного до двох років, 39 висловлено нагану, а в одному випадку релеґовано на один рік. Комісія має розглянути ще справи коло 100 студентів.

— Слід роверу зрадив грабіжника. В поштовому уряді в Ченстохові зрабовано кілька днів тому пачку зі сумою 3.000 зол. Одначе смілий грабіжник не довго тішився своєю добичею. Поліція звернула увагу на сліди ровера, яким він утік. Сліди вели кільканадцять вулицями і врешті помогли поліції викрити злодія, яким показався 25-літній Станислав Цекус. Його арештували разом із спільником.

— Сусіди вкрали дім. Власник фільварку Камінка громади Кушелево новгородського пові... Буда вкрали йому мешкальний дім. Показалося, що дім розібрали і продали до іншої місцевости сусіди із села Камінка Буда.

— Повісили бандита. На подвір'ї вязниці в Познані повісили 23-літнього Маріяна Бялковського, засудженого на смерть за вбивство трьох осіб у Кротошині. Його спільника Марковича застрілила поліція підчас погоні.

— Книжка заборонена в Австрії. Австрійський уряд заборонив розповсюднювати на терені Австрії книжку Анни Вітек п. з. „Цікаві ревеляції про ц. к. стару Австрію". Книжка вийшла накладом одної видавничої фірми в Мінхені.

— Грабунковий напад на поштовий самохід. У французькому місті Е-ан-Прованс кількох напасників з револьверами в руках здержали вечором на вулиці поштовий самохід, стероризували шофера і поїхали в найшвидшому темпі за місто. В самоході находилося кільканадцять мішків з грішми і цінними пересилками вартости поверх міліона франків. Все те стало добичею бандитів, які залишили самохід 10 км. за містом.

— Бомби в кінах. В сімох кінових салях у Ню Йорку вибухли одночасно бомби, наповнені смердячими і сльозними газами. Серед тисячі видців вибух переполох, наслідком чого 100 осіб потерпіло рани, а 35 мусіли відставити до шпиталю. Бомби мали годинниковий механізм, тому вибухли всі одночасно.

— Як полюють німці. В 1936 р. застрілено в Німеччині 200 тисяч серн, 800 тисяч серен, 2.7 міліона заяців, 1.2 міліона диких кріликів і 2 міліони куропатв.

— Бандитизм у Манджурії. Недалеко Голічену в північній Манджурії кількасот бандитів напало на японський відділ, що робив поміри під охороною манджурських вояків. У двогодинному бою вбито 13 японців. Інший японський відділ дістався також у засідку, причому згинуло трьох вояків.

— Ріжні вістки. Італієць Домініко Перті застрілив з револьвера жінку віденського адвоката Гольдрайха. Прохожі зловили його на вулиці і злінчували. — В південній Валії знайшли останки пасажирського літака, що пропав 19. лютого ц. р. Два пілоти і три пасажири згинули, а два пасажири врятувалися. — В Мінхені наїхав вантажний самохід на поштовий омнібус, причому згинули три жінки. — В совітській Росії арештовано досі 44 німецьких громадян. — У Старій Загорі повішено трьох болгарських терористів, засуджених на смерть за низку вбивств і терористичних актів.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Жалібна академія в честь В. Стефаника у держ. гімназії. Сумний голос посмертних дзвонів із Русова відбився жалібним гомоном у палких серцях шк. молоді держ. гімназії з українською мовою навчання вашого „надсянського города". „Україністичний Гурток" учнів, що носить назву „ім. Єашина" (б. учня перем. гімназії), коли вичитав про смерть автора „Мого Слова", віднісся до жалібні сходини і вирішив увіковічнити память різьбаря українського слова окремою академією, в якій взяли участь дирекція, учит. збір, усі учні заведення та їх батьки. Підготовлена академія відбулася 11. лютого п. р. пополудні у гімн. залі з такою програмою: 1) Муж. хор учнів відспівав стрілецьку пісню „Ой Морозе, Морозенку", яку приску жалібну пісню: „Ой Морозе, Морозенку". 2) Опісля відчитав зміст вислухали повстанням з місць. 2) Опісля відчитав учень кл. VIII. свій реферат про літературну творчість пок. Василя Стефаника. 3) По рефераті слухали рецитації учня класи VII. твору „Сон". 4) А по відій... Родичів закупили для ошибку гімназії концертовий фортепіан, то на четверту точку відограв молодий дипломований тут. професіоналіст п. Ярослава Поповича (ученик ... сора) жалібний марш Шопена. 5) Потім ішла „інсценізація новелі Стефаника „Діточа пригода" — у режисерії ... і виконанні учнів. 6) На свайчення виголосив слово про літературний „Гурток" проф. д-р Е. Гомиш слово про літературний

і великому жартівть творів В. Стефаника. Чолова стіна сцени була покрита чорною крепою, прибрана зеленню і квітами; по середині видніє великих розмірів портрет письменника, що його спеціяльно на це шк. свято дуже влучно нарисував молодий портретист гімназії, учень кл. VIII. Свято це мало підмосцений кострій і школа, що деревлін гімназії зрім „Кружка Родичів" якого з місця на цю академію не прослали. Бож громадянство радо ходить на шк. свята до муж. гімназії, а до того це було на терені Перемишля, як досі, одинока академія, присвячена памяти великого письменника — В. Стефаника.

Батько.

Висилкою жертв на „Дар Просвіті" засвідчимо любов власного народу.

ЯВОРІВ.

Дві вистави „Наталки Полтавки" в Яворові. По виступах у різних містах краю доступна і Яворів тієї чести, що перворядні артисти кооперативи „Український Театр" у Львові завитали до нього з виставою „Наталки Полтавки". Перша вистава відбулася 21. 2. в салі Нар. Дому для старшого громадянства, а 22. 2. була друга вистава для шкіл приватних і державних. На обох виставах салі були виповнені вщерть та обі вистави пройшли з добрим моральним і матеріяльним успіхом. Про гру артистів уже не можна нічого більше додати понад те, що вже написано в пресі по виставах в інших містах. Тому я не буду доливати ще води в криницю. Але про виставу для молоді всіх шкіл у Яворові мушу додати, що була вона найкраща з тих, що їх досі можна було бачити. Артисти як добрі психологи вивчали від першої появи на сцені духовий зв'язок з молоддю й не перервали цієї нитки аж до кінця вистави. Молодь була розентузіязмована і в свому захопленні просто не пускала артистів зі сцени. Передовсім молодь і вчителі польських шкіл були захоплені та щиро заявляли, що дуже рідко можна пережити в провінції такий вечір. У памяті всієї молоді, зглядно, до смерти залишиться згадка про цю небуденну подію. Нехай вибачать любі артисти, що не пишу про кожного зокрема, бо всі вони полонили серця молоді й ще для них від молоді щира дяка, що артисти грали для них так гарно, як для старших, а може ще й краще. А й старші громадяни переконалися, що в побутовій народньої оперети дійсні артисти створять артизм.

Д-р І. В.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

ГОРОДЕЧЧИНА.

Святочна академія в честь поляглих під Крутами у Тучапах. Заходом місцевої чит. „Просвіти" відбулась у Тучапах 7. II. академія в честь поляглих під Крутами. Поодинокі точки програми згаданої академії були дуже добре підібрані і солідно виведені. Спеціяльно подобались слухачам: палке, вступне слово, поодинокі декламації та мужеський і мішаний хор зі своїми патріотичними продукціями. Майже всі точки програми висвітлювали момент бою під Крутами і тому слухачі, які заповнили вщерть салю, були дуже захоплені цією академією.

Зневага гр.-кат. свят. В українському селі Тучапах уладили собі місцевий управитель школи поляк гучне святкування на свій наш Новий Рік, себто 14. січня. Коли місцеві люди слухали богослуження в церкві, тоді учасники полювання, яких зїхалось дуже багато, стріляли собі за зайцями по тучапських полях і тим самим викликали немале згіршення серед місцевого населення. Зневагою гр.-кат. свят можна назвати теж поведінку яворівського суду, який на 12. лютого п. р. (на саме храмове свято Трьох Святителів) зарядив у Тучапах у громадському домі, зараз біля церкви, секцію одного небіжчика. З цілої події видно, що це все зроблено немов нарочно в наше свято, бо згаданий небіжчик лежав уже дві неділі в могилі і його секцію можна було зробити скоріше (або й пізніше), а не на саме наше храмове свято.

Дискусійний вечір „Відродження". Члени протиальгогольного товариства „Відродження" уладили в пятницю 26. II. в салі Українбанку дискусійний вечір з рефератом д-ра Семена Киселюка про корисний і шкідливий вплив альгоголю на людський організм. Референт, який є рівночасно головою Філії „Відродження" в Городку, представив обєктивно з лікарського погляду добрі і злі сторони вживання альгоголю та опрокинув аргументи тих, що стають в обороні альгоголю. По рефераті виявилась цікава й жива дискусія. Опісля кількох з присутніх підписало заяву, що вступають у ряди відродженців. Присутніх було к. 30 осіб, переважно з інтелігенції.

Українське купецтво Городеччини організується. В неділю 28. II. відбулася в салі каси „Поміч" нарада українських приватних купців і промисловців. На нараду прибуло к. 70 осіб, переважно купці споживчі і мясарі та ремісники. Нарадою проводив адв. Андрушишин. По рефераті делегата Союзу Українських Купців зі Львова виявилась жива дискусія, в якій порушувано відношення прихильників до кооперації і справу купецької преси та організації. Після відчитання та одобрення статуту С. У. К. присутні постановили основувати в Городку філію СУК. На місці вписалося 25 членів. Не приступили до організації лише наші різники і мясарі. Опісля вибрано тимчасовий виділ з п. Білевським як головою. Після затвердження статуту товариство розпічне свою діяльність. Новій. становій організації бажаємо успіхів у праці над економічним піднесенням Городеччини.

(Х)

ТВЕРЕЗІСТЬ Є НАЦІОНАЛЬНИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ.

ДЕЛЯТИН.

Надзвичайні Загальні Збори Повітового Кружка „Р. Ш." у Делятині відбулися 21. II. в год. 2. у салі Українбанку. Збори відкрив короткою промовою голова ради. Пацьовець і подав причину скликання надзвичайних зборів, а саме: невідповідний склад Старшини і резиґнацію двох членів. Загальний звіт зложив голова, з якого присутні довідалися, що Старшина у короткому часі зуміла урухомити діяльність усіх кружків в окрузі і належно спопуляризувати рідношкільну ідею в Делятинщині. Старшина за 6 місяців відбула 11 засідань зорганізувала одну повітову анкету, щоб поінформувати повіт про напрямні праці і запізнатись зі станом та працею рідношкільних кружків у повіті. Далі уладила свято у честь поляглих під Базаром і свято св. Миколая, що пройшли з моральним і матеріяльним успіхом. Слід замітити, що при уладжуванні свята Миколая Старшина стрінулася з нечуваною тут досі перепоною адміністраційної влади, а саме заборонено шкільним дітям брати участь у святі навіть у характері глядачів. Діти з плачем в очах верталися домів або облягали будинок, коли їм заявили, що їх не можуть пустити на салю. Не обійшлося при цьому без різних сцен, бо розлючені мами враз з дітьми намагалися силою дістатися на салю. — Старшина і члени взяли теж участь в уладженні листопадового свята. Уладжено теж свято 22. січня і то виключно силами і заходом доросту. Щоб спопуляризувати рідношкільну акцію поміж дітьми, запренумеровано для найбідніших 5 примірників дитячого часопису „Дзвіночок", що діти приняли з великим вдоволенням. Старшина провірила діяльність кружків і вислала своїх делегатів на їх загальні збори. Навязала теж тісний контакт з Матірним Т-вом „Рідна Школа" у Львові. Вийнятково зорганізувала і переведено збіркою колядки на „Рідну Школу" в цілій окрузі. Мабуть найкращим показчиком діяльности старшини може послужити касовий звіт, де починаючи від жовтня 1936 р. до 21. II. вплинуло до каси 731.50 зол., з чого видано 495.90 зол. Звіт із діяльности приняли заг. збори без дискусії через акламацію. По вичерпанні денного порядку нарад вибрано нову Старшину з головою ради. Пацьовцем.

ТУРКА Н. СТР

Відгомін зловживань у комунальній касі ощадности в Турці. В лютім п. р. відбулася в окружнім суді у Самборі розправа у справі зловживань в К. К. О. в Турці. Касієра Німчака засудив суд на 5 літ, ліквідатора Зільберта на 3 роки, директора каси Франца Вольфа та Рувіо Гірш по 6 місяців вязниці, але на основі амнестійного закону двом останнім кару дарувано у цілости. Німчакові змінено до 3 літ, Зільбертові до 2 літ вязниці.

Господарка громадським добром у Турці. Голосною за терені турчанського повіту стала тепер господарка волосної управи в Турці (волость Турка-сельської, війтом є голова повітового „зайонцку шляхти" Ян Яворський Мартич з Мельничного. Буджет волости на рік 1935-36 преліміновано у видатках на 24.000 зол., тим часом розходовано аж 35.000 зол., отже на 11.000 зол. більше. Ходять слухи, що повітовий Виділ у Турці рахунків цих не затвердив та зажадав переведення в цій справі дохоження; зокрема зажадав провірки рахунків будови школи в Мельничнім, бо саме будова цієї школи мала спричинити недобір у буджеті. Та вже 6 тижнів від цієї пори минуло, а комісія досі рахунків будови школи не провірила і вартости школи не устійнила. Громадянство Турки й турчанської волости дуже тим занепокоєне і на цю тему кружлять різні вісти. Приміром говорять, що кошти будови школи у Мельничнім є рішуче за високі. Мотивують це тим, що недавно збудований будинок (більший від мельничанської) 4-кл. школи в Турці Середній коштував лише 16.000 зол., а на будову школи (ще незакінченої) в Мельничнім видано вже дотепер понад 20.000 зол., хоч при будові школи в Мельничнім фірманки були шарварками. Вкінці слід додати, що один будівельний підприємець хотів збудувати цю школу за 12.000 зол. Недовіра до правдивости рахунків зросло ще й із тієї причини, що одночасно з будовою школи у Мельничнім волосний війт Ян Яворський Мартич переводив ремонт свого мешкального дому і будову нових економічних будинків у Мельничнім. Що на це наші волосні радні та члени Повітового Виділу? Може би вони цю справу вияснили загалові турчанського громадянства, щоб скінчити з різними вістками, які на цю тему кружляють по Турці.

Громадянин.

Нові книжки й журнали.

ORIENS, zeszyt 1. za styczeń — luty 1937.

і високу вартість творів В. Стефаника. Чолова стіна залі була покрита чорною крепою, прибрана зеленню і квітами; по середині видніє великих розмірів портрет письменника, що його спеціяльно на це шк. свято думали нарисував молодий портретист гімназії, уже вчасно нарисував молодий портретист гімназист, учень кл. VIII. Свято це мало піднеслий настрій і шкода, що дирекція гімназії крім „Кружка Родичів" нікого в ні на цю академію не просила. Вона громадянство цілком не зрадо ходить на шк. свята до муж. гімназії, а до того це було на терені Перемишля, як досі, одинока академія, присвячена пам'яті великого письменника — В. Стефаника.

Батько.

Висилкою жертв на „Дар Просвіті" засвідчимо любов власного народу.

ЯВОРІВ.

Дві вистави „Наталки Полтавки" в Яворові. По виступах у різних містах краю доступили і Явора тієї четвертої, що переорганізовані артисти кооперативи „Український Театр" у Львові завітали до нього з виставою „Наталки Полтавки". Перша вистава відбулася 21. 2. в салі Нар. Дому для старшого громадянства, а 22. 2. була друга вистава для шкіл приватних і державних. На обох виставах салі були виповнені вщерть та обі вистави пройшли з добрим моральним і матеріяльним успіхом. Про гру артистів уже не можна нічого більше додати понад те, що вже написано в пресі по виставах в інших містах. Тому й не буду дописувати ще вони в Яворові. Але про виставу для молоді всіх шкіл у Яворові хочу додати, що була вона найкраща з тих, що їх досі можна було бачити. Артисти як добрі психольоги вгадали від першої появи на сцені духовий зв'язок з молоддю й не перервали цієї нитки аж до кінця вистави. Молодь була розентузіязмована і в своєму захопленні просто не пускала артистів зі сцени. Передовсім молодь і вчителі польських шкіл були захоплені та щиро заявляли, що дуже рідко можна пережити подібний такий вечір. У пам'яті всієї молоді, здається, до смерти залишиться згадка про цю небуденну виставу. Нехай вибачать любі артисти, що не пишу про кожного зокрема, бо всі вони полонили серця молоді й це для них від молоді щира дяка, що артисти грали для них так гарно, як для старших, а може ще й краще. А й старші громадяни переконалися, що в побутовій народної оперети дійові артисти створять архитвір.

Д-р І. В.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

ГОРОДЕЧЧИНА.

Святочна академія в честь поляглих під Крутами у Тучапах. Заходом місцевої чит. „Просвіти" відбулась у Тучапах 7. II. академія в честь поляглих під Крутами. Поодинокі точки програми згаданої академії були дуже добре підібрані і солідно виведені. Спеціяльно подобались слухачам: палке, вступне слово, поодинокі деклямації та мужеський і мішаний хор зі своїми патріотичними продукціями. Майже всі точки програми висвітлювали момент бою під Крутами і тому слухачі, що виповнили вщерть салю, були дуже захоплені цією академією.

Зневага гр.-кат. свят. В українському селі Тучапах уладив собі місцевий управитель школи поляк гучне святкування на сам наш Новий Рік, себто 14. січня. Коли місцеві люди слухали богослуження в церкві, тоді учасники польського, яких з'їхалось дуже багато, стріляли собі за залізним по тучапських полях і тим самим викликали немале згіршення серед місцевого населення. Зневагою гр.-кат. свят можна назвати теж поведінку яворівського суду, який на 12. лютого н. р. (на саме храмове свято Трьох Святителів) зарядив у Тучапах у громадському домі, зараз біля церкви, секцію одного небіжчика. З цілої події видно, що це все зроблено немов нарочно в наше свято, бо згаданий небіжчик лежав уже дві неділі в могилі і його секцію можна було зробити скоріше (або й пізніше), а не за саме наше храмове свято.

Дискусійний вечір „Відродження". Члени протиалькогольного товариства „Відродження" уладили в п'ятницю 26. II. в салі Украінбанку дискусійний вечір з рефератом д-ра Семена Кивелюка про шкідливий і шкідливий вплив алькоголю на людський організм. Референт, який є рівночасно головою Філії „Відродження" в Городку, представив об'єктивно з лікарського погляду добрі і злі сторони вживання алькоголю та спростував аргументи тих, що стають в обороні алькоголю. По рефераті виявилась цікава й жива дискусія. Опісля кількох з присутніх підписало заяву, що вступають у ряди відродженців. Присутніх було к. 30 осіб, переважно з інтелігенції.

Українське купецтво Городеччини організується. В неділю 28. II. відбулася в салі каси „Помічˮ нарада українських приватних купців і промисловців. На нараду прибуло к. 70 осіб, переважно купці споживчі і мясарі та ремісники. Нарадою проводив адв. Андрушишин. По рефераті делегата Союзу Українських Купців зі Львова виявилась жива дискусія, в якій порушувано відношення приватників до кооперації і справу купецької преси та організації. Після відчитання та одобрення статуту С. У. К. присутні постановили основати в Городку філію СУК. На місці вписалося 25 членів. Не приступили до організації лише наші різники і мясарі. Опісля вибрано тимчасовий виділ з п. Віленьким як головою. Після затвердження статуту товариство розпічне свою діяльність. Новій, становій організації бажаємо успіхів у праці над економічним піднесенням Городеччини.

(Х)

ТВЕРЕЗІСТЬ Є НАЦІОНАЛЬНИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ.

ДЕЛЯТИН.

Надзвичайні Загальні Збори Повітового Кружка „Р. Ш." у Делятині відбулися 21. II. в год. 2. у салі Українбанку. Збори відкрив коротким промовою голова ради. Пашкевич і подав причину скликання надзвичайних зборів, а саме: невідповідний склад Старшини і резиґнацію двох членів. Загальний звіт зложив голова, з якого присутні довідалися, що Старшина у короткому часі зуміла уруховити діяльність усіх кружків в окрузі і належно спопуляризувати рідношкільну ідею в Делятинщині. Старшина за 6 місяців відбула 11 засідань, зорганізувала одну повітову анкету, щоб поінформувати повіт про напрямні праці і запізнатись зі станом та працею рідношкільних кружків у повіті. Далі уладила свято у честь поляглих під Базаром і свято св. Миколая, що пройшли з моральним і матеріяльним успіхом. Слід замітити, що при уладжуванні свята Миколая Старшина стрінулася з нечуваною тут досі перешкодою адміністраційної влади, а саме заборонено шкільним дітям брати участь у святі навіть у характері глядачів. Діти з плачем в очах вертались домів або облягали будинок, коли їм заявили, що їх не можуть пустити на салю. Не обійшлося при цьому без рівних сцен, бо розплакані мами враз з дітьми домагалися силою дістатися на салю. — Старшина і члени взяли теж участь в уладженні листопадового свята. Уладжено теж свято 22. січня і то виключно силами і заходом доросту. Щоб спопуляризувати рідношкільну акцію поміж дітьми, запренумеровано для найбідніших 5 примірників дитячого часопису „Дзвіночок", що діти приняли з великим вдоволенням. Старшина провірила діяльність кружків і вислала своїх делегатів на їх загальні збори. Навязала теж тісний контакт з Матірним Т-вом „Рідна Школа" у Львові. Вкінці зорганізувала і вислала збіркові коляди на „Рідну Школу" в цілій окрузі. Мабуть найкращим показчиком діяльности старшини може послужити касовий звіт, де почавши від жовтня 1936 р. до 21. II. вплинуло до каси 731.50 зол., а того видано 405.90 зол. Звіт із діяльности приняли заг. збори без дискусії через акламацію. По вичерпанні денного порядку нарад вибрано нову Старшину з головою ради. Пашкевичем.

ТУРКА Н. СТР

Відгомін зловживань у комунальній касі ощадности в Турці. В лютім н. р. відбулася в окружнім суді у Самборі розправа у справі зловживань в К. К. О. в Турці. Касієра Німчина засудив суд на 5 літ, ліквідатора Зільберта на 3 роки, директора каси Франца Вольфа та Рудю Гірш по 6 місяців вязниці, але на основі амнестійного закону двом останнім кару дарувано у цілості, Німчинові знижено до 3 літ, Зільбертові до 2 літ вязниці.

Господарка громадським добром у Турці. Голосною на терені турчанського повіту стала тепер господарка волосної управи в Турці (волость Турка-село). Її війтом є голова повітового „зв'язку шляхти" Ян Яворський Мартич з Мельничного. Будвет волости на рік 1935-36 преліміновано у видатках на 24.000 зол., тим часом розходовано аж 35.000 зол., отже на 11.000 зол. більше. Ходять слухи, що повітовий Виділ у Турці рахунків цих не затвердив та зажадав переведення в цій справі доходжень; зокрема зажадав провірки рахунків будови школи в Мельничнім, бо саме будова цієї школи мала спричинити недобір у будветі. Та вже й тиждень від цієї пори минуло, а комісія досі рахунків будови школи не провірила і вартости школи не устійнила. Громадянство Турки й турчанської волости дуже тим занепокоєне і на цю тему кружляють різні вісті. Прилюдно говорять, що кошти будови школи у Мельничнім є рішуче за високі. Мотивують це тим, що величаво збудований будинок (більший від мельничанської) 4-кл. школи в Турці Середній коштував лише 16.000 зол., а на будову школи (ще невикінченої) в Мельничнім видано вже дотепер понад 20.000 зол., хоч при будові школи в Мельничнім фірмани були шарварковані. Вкінці слід додати, що сам будівничий підприємець хотів збудувати цю школу за 12.000 зол. Недовіра до правдивости рахунків зросло ще й із тієї причини, що одночасно з будовою школи у Мельничнім волосний війт Ян Яворський Мартич переводив ремонт свого мешкального дому і будову нових економічних будинків у Мельничнім. Що на це наші волосні радні та члени Повітового Виділу? Може би вони цю справу вияснили загалові турчанського громадянства, щоб скінчити з різними вістками, які на цю тему кружляють по Турці.

Громадянин.

Нові книжки й журнали.

ORIENS, zeszyt 1. za styczeń — luty 1937.

Середа, 3. березня 1937.

Берлін (357) 16.45 Вагнерівський концерт, 19.15 Розривкова музика, 20.50, 21.00 Дута орх., хор, солісти, 22.30 Легка й танк. музика, **Білгород** (437) 20.30 Гумор, 22.20 Квартет, **Будапешт** (550) 13.30 Сальон. музика, 17.30, 21.05 Циг. музика, 18.40 Форт. рецітаць естонськ. піяністки Гельмі Ейнер, 20.00 Концерт дитячого хору, 22.00 Орх. концерт, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Теоніські нар. пісні, 15.40 Концерт камер. хору, 18.00 Твори Ю. Вайсмана, 20.10 Форт. рецітаць Фр. Вірера, 21.15 Концерт військ. орх., **Кошиці** (259) 18.15 Циг. музика, **Мілано** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Орх. концерт, 20.40 Комедія, 21.15, 22.00 Розр. музика, **Мінхен** (405) 12.00 Веселе муз. полудне, військ. орх., 16.30 Орх. концерт, 20.45, 21.00 Концерт. Клецер сопр., Айлер барит., 22.40 Баляди Леве (А. Фогель бас), **Мор. Острава** (270) 19.30, 20.00, 21.00 „Ля Фляма“ оп. Респіґія, **Прага** (470) 16.40 Сальон. музика, 19.20 Джезова музика, 21.00 Концерт фільг. орх., **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00 Легка музика, 18.45 Форт. рецітаць, 16.00 Авд. для молоді, 21.00 Спів, скрипка, 21.45, 22.00, 23.00 „Приборкана гостюха“ комедія Шекспіра, муз. Сільвера, **Рим** (421) 17.15 Камер. музика, 19.45 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Respіґі 1) „Люкреція“; 2) „Марія Египецька“ містерія, 3) „Птахи“ балет в одній дії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 2. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на день, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: Згода будує, незгода руйнує, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Дворжак, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скринька, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Ревелі мельодій, з гр. пл., 15.50 Скринька для дітей, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Англійські пісоньки, гр. пл., 16.15 Скринька ПКО., 16.30 Спів. рецітаць Вікт. Броги, в супр. форт., 17.00 „Будні пп. Ковальських“, говорена повість, 17.15 Скрипкові сонати Бетовена, скр., форт., 17.35 Лови Годовський грає, гр. пл., 17.50 Кохання на морозі, монолог, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Американська епотеоза життя (про Уітмена), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Суперництво чи співдільність, 19.20 Неморальний, заборонений вальс, муз. авд., 20.00 Гутірка музика зі слухачем радія, 20.15 Симф. концерт, орх., скрипка; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Світові драми, літер. нарис. 22.45 Музика з дансінгу; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Середа, 3. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на день, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Як консервувати мясо, 14.30 Легка музика з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Брамс із гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Легка музика з гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Тенор і його пісні (Вітріні), гр. пл., 16.10 Музичні загадки, авд. для старших дітей, 16.30 Форт. твори, 17.00 Відч.: Кіннота на новочасному полі бою, 17.15 Мала орхестра, Сальон. музика, 17.50 Гутірка: Зпесимізм..., 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Міжшкільні спортові клюби, 18.15, 18.17 Спортові вістки, 18.20 Пучіні, з гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Оповідання та клопоти кольоністів на Поморі, 19.00 „Зашурована“ епізод із пов. Г. Морцінка „Інженір Шеруда“, 19.20 Музичні мініатури, вок. квартет сольовий, форт., 20.00 Театр Уяви: „Четверть дії подружжя Льосі“ Гевр. Збйшковського, 20.35, 20.45 Хвилина біора студій, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена, форт., 21.45 Легка музика, 22.40 Танкові мельодії, гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Розривкова музика, з гр. пл.

Радіокутик.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Французькі приватні радіостанці хочуть створити картель, завданням якого було б завести однакову тарифу за радієві реклями та централізація артистичної програми.

Англійське радіо розпоряджає тепер 17 стаціями, які висилають одну із двох програм чи то національну, чи то реґіональну.

Ірляндія має власну висильну станцію, яка не належить до англійської радіофонії. Також і північна Ірляндія має власну незалежну програму.

В Атенах будують тепер першу радіостанцію на терені Греції. Ще донедавна Польське Радіо надавало з Кракова спеціяльні відчити в новогрецькій мові, яких дуже охоче слухали греки, що не мають власних радієвих програм.

Загальний дорадчий комітет англійської радіофонії, якого вибрали на пробу на 2 роки, пововно обібраний на 2 роки. Завданням його є служити радою англійській радіофонії у всіх справах щодо програми, публікацій і політики та поширювати серед слухачів зацікавлення діяльністю радія.

У Швайцарії почали проби надавати спеціяльні комунікати радієм про лявіни. Багато країн надає теж крім звичайного метеорольогічного комунікату постійний комунікат про стан доріг для самоходового руху в зимових місяцях.

Румунська радіофонія завела окремий сиґнал для загально-румунських авдицій і окремий для льокальної програми, що надається для Букарешту.

Німецька радієва виставка відбудеться в першому тижні серпня ц. р., а англійська — від половини серпня до половини вересня.

РАДІЮ В БОРОТЬБІ З НЕГРАМОТНІСТЮ У КИТАЮ.

Китайський уряд постановив використати радіо, як засіб для боротьби з неграмотністю. Поодинокі провінції поділені на округи, в яких кожна матиме радієвий віз. З радієм має співпрацювати в цій справі і фільм.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 1. березня ц. р. кооперативам платить за ... льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок без опакування	2,95	зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3·00	„
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·00	„
молоко від 11. I. ц. р.	0.16—0.17	„
копа яєць	3.00	„

Тенденція на масло та молоко сильна, на яйця зниж[к]ова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 1. III. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.40	зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.20	„
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг., вгору без напняку на ногах	1.25	„
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30	„

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.

Середа, 3. березня 1937.

Берлін (357) 16.45 Вагнерівський концерт, 19.15 Розривкова музика, 20.50, 21.00 Дута орх., хор, солісти, 22.30 Легка й танк. музика. **Білгород** (437) 20.30 Гумор, 22.20 Квартет, **Будапешт** (550) 13.30 Сальон. музика, 17.30, 21.05 Циг. музика, 18.40 Форт. ресіталь естонськ. піяністки Гельмі Ейнер, 20.00 Концерт дитячого хору, 22.00 Орх. концерт, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Тессинські нар. пісні, 15.40 Концерт камер. хору, 18.00 Твори Ю. Вайсмана, 20.10 Форт. ресіталь Фр. Віpepa, 21.15 Концерт військ. орх., **Кошиця** (259) 18.15 Циг. музика, **Міляно** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Орх. концерт, 20.40 Комедія, 21.15, 22.00 Розр. музика, **Мінхен** (405) 12.00 Веселе муз. полудне, військ. орх., 16.30 Орх. концерт, 20.45, 21.00 Концерт, Клєцер сопр., Айзер баритон, 22.40 Весняні Леве (А. Фогель бас), **Мор. Острава** (270) 19.30, 20.00, 21.00 „Ля Фавва" оп. Респіґія, **Прага** (470) 16.40 Сальон. музика, 19.20 Джезова музика, 21.00 Концерт фільг. орх., **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00 Легка музика, 18.45 Форт. ресіталь, 16.00 Авд. для молоді, 21.00 Спів, скрипка, 21.45, 22.00, 23.00 „Приборкана гостpуха" комедія Шекспіра, муз. Сальвера, **Рим** (421) 17.15 Камер. музика, 19.45 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Респіґія 1) „Люкреція"; 2) „Марія Еґеська" містерія, 3) „Птахи" балет в одній дії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 2. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на день, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл. 11.30 Для молодших дітей: Згода будує, незгода руйнує, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Двожак, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скринька, 14.30 Концерт балад, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Ревійні мельодії, з гр. пл., 15.50 Скринька для дітей, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Англійські пісоньки, гр. пл., 16.15 Скринька ПКО., 16.30 Спів. ресіталь Вікт. Броґи, з супр. форт., 17.00 „Будні пп. Ковальських", говорена повість, 17.15 Скрипкові сонати Бетовена, скр., форт., 17.35 Леон Годовський грає, гр. пл., 17.50 Кохання на морозі, монольоґ, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 Легка музика з гр. пл. 18.35 Американська апотеоза життя (про Уітмена), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Суперництво чи співдільність, 19.20 Неморальний, заборонений вальс, муз. авд., 20.00 Гутірка музика зі слухачем радія, 20.15 Симф. концерт, орх., скрипка; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Світові драми, літер. нарис, 22.45 Музика з дансінгу; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Середа, 3. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на день, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Як консервувати масо, 14.30 Легка музика з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Брамс із гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Легка музика з гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Тенор і його пісні (Вігрін), гр. пл., 16.10 Музичні загадки, авд. для старших дітей, 16.30 Форт. твори, 17.00 Відч.: Кінпота на новочасному полі бою, 17.15 Мала орхестра, Сальон. музика, 17.50 Гутірка: Зпосвідчення, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Міщанські спортові клюби, 18.15, 18.17 Спортові вістки, 18.20 Пучіні, з гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Сподівання та клопоти вольовистів на Поморі, 19.00 „Замурована" епізод із пов. Г. Морціна „Інженір Шеруда", 19.20 Музичні мініятури, вок. квартет сольовий, форт., 20.00 Театр У. зам: Четверта дія подружжя Льоні" Генр. Збєнховського, 20.35, 20.45 Хвилина бора студій, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена, форт., 21.45 Легка музика, 22.40 Танкові мельодії, гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Розривкова музика, з гр. пл.

Радіокутик.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Французькі приватні радіостанції хочуть створити картель, завданням якого булоб завести однозгідну тарифу за радієві реклями та централізації артистичної програми.

Англійське радіо розпоряджає тепер 17 станціями, які надають одну із двох програм чи то національну, чи то реґіональну.

Ірляндія має власну висильну станцію, яка не належить до англійської радіофонії. Також і північна Ірляндія має власну незалежну програму.

В Атенах будують тепер першу радіостанцію на терені Греції. Ще донедавна Польське Радіо надавало з Кракова спеціальні відчити в новогрецькій мові, яких дуже охоче слухали греки, що не мають власних радієвих програм.

Загальний дорадчий комітет англійської радіофонії, якого вибрали на пробу на 2 роки, поновно обібраний на 2 роки. Завданням його є служити радою англійській радіофонії у всіх справах щодо програм, публікацій і політики та поширювати серед слухачів зацікавлення діяльністю радія.

У Швайцарії почали проби надавати спеціальні комунікати радієм про лявіни. Багато країн надає теж крім звичайного метеорольоґічного комунікату постійний комунікат про стан доріг для самоходового руху в зимових місяцях.

Румунська радіофонія ввела окремий сиґнал для загально-румунських авдицій і окремий для льокальної програми, що надається для Букарешту.

Німецька радійова виставка відбудеться в першому тижні серпня ц. р., а англійська — від половини серпня до половини вересня.

РАДІО В БОРОТЬБІ З НЕГРАМОТНІСТЮ У КИТАЮ.

Китайський уряд постановив використати радіо, як засіб для боротьби з неграмотністю. Поодинокі провінції поділені на округи, з яких кожна матиме радієвий вуз. З радієм має співпрацювати в цій справі і фільм.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 1. III. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.40 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.20 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг., вгору без напинку на ногах	1.25 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 1. березня ц. р. кооперативам платив за льоко ...

1 кг. масла десерового бльок без опакування	2,95 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакув.	3.00 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·00 „
молоко від 11. I. ц. р.	0.16—0.17 „
копа яєць	3.00 „

Тенденція на масло та молоко сильна, на яйця знижкова.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА учит. семинарії, з дволітньою учит. практикою, сирота по священнику, шукає лекції або якогось іншого заняття за скромною винагородою. Зголошення: Гр. кат. уряд парох. у Тучапах, п. Родатичі. 347 1—2

РІЖНІ

ЧИ ВАШ годинник ходить добре? Якщо ні, дайте направити до **ІВАНА ЗЕЛЬТЕНРАЙХА**, Львів, Марійська пл. 5. Прецизійно, солідно, дешево. З провінції присилайте почтою. 3032 12-?

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.